

AFGANISTANIN TURVALLISUUSTILANNE VUODEN 2016 LOPUSSA

Afganistanin konflikti jatkui edellisvuosien lailla intensiivisenä myös vuonna 2016. Taliban-liike jatkoi maahyökkäysten tekemistä ja kykeni haastamaan valtion turvallisuusjoukkoja suurissa asutuskeskuksissa, kuten Lashkargahissa, Kunduzissa, Tirin Kotissa, Farahissa ja Maimanassa. Entistä laajemmalle alueelle levinneet taistelut nostivat maan sisäisesti siirtyneiden lukumäärän ennätyskalliseksi korkeaksi. Talibanin lisäksi paikallisen ISIS-haaran tekemät itsemurhaiskut suoraan siviilejä ja shiialaista hazaravähemmistöä kohtaan ovat aiheuttaneet huolta konfliktin muuttumisesta entistä sektariaanisempaan suuntaan.

Sisällys

1. Afganistanin yleinen tilanne vuoden 2016 lopussa	2
2. Afganistanin turvallisuustilanne vuoden 2016 lopussa	3
2.1. Väkivallan ilmenemismuodot ja voimakkuus	3
2.2. Välikohtausten määrä maakunnittain	4
2.3. Konfliktin luonne ja osapuolet	4
2.3.1. Afganistanin valtion puolella toimivat joukot.....	4
2.3.2. Taliban-liike	5
2.3.3. ISIS:in Khorasanin haara.....	6
2.3.4. Hizb-i-Islami	7
2.4. Siviilikuolemien ja -loukkaantumisten määrä.....	7
2.5. Siviiliuhrien ja -loukkaantumisten määrä alueittain	8
3. Turvallisuustilanne alueittain	9
3.1. Keski-Afganistan (Kabul, Kapisa, Panjshir, Parwan, Wardak, Logar).....	9
3.1.1. Kabul.....	10
3.1.2. Kapisa	10
3.1.3. Panjshir	11
3.1.4. Parwan	11
3.1.5. Logar.....	11
3.1.6. Wardak.....	11
3.2. Keski-Afganistanin ylänkö (Bamiyan, Daikundi)	12
3.2.1. Bamiyan	12
3.2.2. Daikundi	12
3.3. Etelä-Afganistan (Helmand, Kandahar, Uruzgan, Zabul, Nimruz)	12
3.3.1. Helmand.....	13
3.3.2. Uruzgan	14
3.3.3. Kandahar.....	14
3.3.4. Zabul	15
3.3.5. Nimruz.....	15
3.4. Kaakkois-Afganistan (Ghazni, Paktika, Paktia, Khost)	16
3.4.1. Ghazni.....	16
3.4.2. Paktika	16
3.4.3. Paktia	17
3.4.4. Khost.....	17

3.5. Itä-Afganistan (Nangarhar, Laghman, Kunar, Nuristan)	17
3.5.1. Kunar	18
3.5.2. Nangarhar	18
3.5.3. Laghman	20
3.5.4. Nuristan	20
3.6. Koillis-Afganistan (Baghlan, Kunduz, Takhar, Badakhshan)	20
3.6.1. Kunduz	21
3.6.2. Baghlan	22
3.6.3. Takhar	22
3.6.4. Badakhshan	22
3.7. Pohjois-Afganistan (Faryab, Jawzjan, Sar-i-Pol, Balkh, Samangan)	23
3.7.1. Faryab	23
3.7.2. Jawzjan	24
3.7.3. Sar-i-Pol	24
3.7.4. Balkh	25
3.7.5. Samangan	25
3.8. Länsi-Afganistan (Herat, Badghis, Ghor, Farah)	25
3.8.1. Farah	25
3.8.2. Herat	26
3.8.3. Badghis	27
3.8.4. Ghor	27
4. Maan sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä	27
4.1. Maan sisäinen siirtymään joutuminen alueittain	28
4.1.1. Koillis-Afganistan	28
4.1.2. Etelä-Afganistan	28
4.1.3. Länsi-Afganistan	28

1. Afganistanin yleinen tilanne vuoden 2016 lopussa

Afganistanin poliittista tilannetta on leimannut epävarmuus vuoden 2014 kansainvälisten joukkojen vetäytymisestä lähtien, jolloin maan turvallisuuden takaaminen siirtyi pääasiassa Afganistanin kansallisten turvallisuusjoukkojen vastuulle. Kansainvälisten toimijoiden laaja lähteminen maasta ja siitä seurannut työpaikkojen väheneminen käänsi vuosia jatkuneen talouskasvun voimakkaaseen laskuun. Arviolta yli 200.000 afganistanilaista menetti työpaikkansa kansainvälisten tahojen tarjoamien työpaikkojen vähenemisen myötä. Työttömyysluvut ovat yli kaksinkertaistuneet ja köyhyys lisääntynyt. Taloustilanteen heikkenemisellä on ollut poliittisia, sosiaalisia ja turvallisuustilanteeseen vaikuttavia seurauksia.¹ Brysselin konferenssissa 5.10.2016 sovitun mukaisesti kansainväliset rahoittajat ovat kuitenkin sitoutuneet tukemaan Afganistania taloudellisesti vuoteen 2020 saakka.²

Sadat tuhannet afganistanilaiset lähtivät maasta 2014 – 2015 turvapaikanhakijoiksi Eurooppaan ja muihin maihin.³ Toisaalta afganistanilaisten pakolaisten laajamittainen paluumuuttoliike kymmeneen vuoteen Pakistanista on aiheuttanut lisähaasteita humanitaaristen olosuhteiden hallitsemiselle: paluumuuttajia tuli ennätykselliset yli puoli miljoonaa heinäkuusta joulukuuhun 2016. Näistä monet ovat eläneet koko elämänsä Pakistanissa. Voimakkaasti lisääntyneen paluumuuton

¹ ICG 2016

² UNGA 13.12.2016

³ ICG 2016

syynä on Pakistanin kiristynyt suhtautuminen afganistanilaisiin pakolaisiin ja aikomukset lakkauttaa näiden oleskeluluvat.⁴

Turvallisuuteen ja talouteen liittyvien ongelmien lisäksi Afganistanin poliittista tilannetta leimaa institutionaalinen kriisi. Hallitus on jakautunut kahteen leiriin presidentti Ashraf Ghanin ja pääministeriä vastaavaa roolia hoitavan Abdullahin ajaututtua kiistoihin.⁵ Kiistat hallituksessa ja eduskunnassa sekä yhdistettyjen parlamenttivaalien ja kunnallisvaalien viivästyminen ovat heikentäneet vuoden 2014 kiistelyjen presidentinvaalien seurauksena muodostetun yhteishallituksen uskottavuutta.⁶ Etenkin hazardoiden järjestäytynyt hallintoa kritisoiva kansalaisaktivismi on lisääntynyt.⁷

2. Afganistanin turvallisuustilanne vuoden 2016 lopussa

Afganistanin turvallisuustilanteessa esiintyy laajaa alueellista ja ajallista vaihtelua. Kapinallisten, pääasiassa Taliban-liikkeen, ja valtiollisten turvallisuusjoukkojen väliset taistelut jatkuivat kiivaina. Taistelut kiihtyivät Afganistanille tyypilliseen tapaan keväällä lumien sulettua ja jatkuivat pitkälle talveen saakka. Vuosien 2014 – 2016 leudot talvet ovat pitäneet taistelukauden tavallista pidempänä viime vuosina. Myös sadonkorjuun ja ramadan-kuukauden aikana taistelut rauhoittuivat väliaikaisesti. Taisteluiden määrä pysyi korkealla tasolla, samoin kuin niistä seuranneiden siviiliuhrien määrä. Maan sisäisten siirtolaisten määrä kasvoi ennätyslukemiin.⁸

2.1. Väkivallan ilmenemismuodot ja voimakkuus

Afganistanissa ilmenevä väkivalta liittyy suurimmalta osin Afganistanin kansallisten turvallisuusjoukkojen kansainvälisine tukijoineen kohtaamaan aseelliseen vastarintaan hallintoa vastustavien kapinallisten taholta. Afganistanissa esiintyy lisäksi myös yleiseen rikollisuuteen, sotaherrojen vallankäyttöön ja etnisten ryhmien välisiin jännitteisiin liittyvää väkivaltaa.⁹

Kaksi kolmasosaa YK:n Afganistanissa tilastoimista turvallisuusvälikohtauksista on maataisteluita. Afganistanin turvallisuusjoukkojen ja Taliban-liikkeen väliset taistelut lisääntyivät tammi-lokakuussa 2016 22 prosenttia verrattuna samaan aikaväliin edellisvuonna. Taisteluiden määrä on suurin sitten YK:n tilastoinnin aloittamisen vuonna 2007. Lokakuu oli kaikkein väkivaltaisim kuukausi. YK:n tilastoimien turvallisuusvälikohtausten määrä oli 9 prosenttia nousussa edellisvuoteen verrattuna (6261 turvallisuusvelkkausta aikavälillä 16.8.–17.11.2016).¹⁰ Vajaa viidesosa väkivallasta Afganistanissa on tienvarsipommi- ja muita räjähdeiskuja.¹¹ Ilmaiskut aiheuttivat 292 siviiliuhria (133 kuolemaa, 159 loukkaantumista) 1.1. – 30.9.2016, mikä oli 72 prosenttia enemmän kuin samalla ajanjaksolla vuonna 2015. Siviiliuhreja aiheuttivat myös kapinallisten tekemät kohdennetut murhat sekä kapinallisten hallitsemillaan alueilla käyttämät oikeuskäytännöt, jotka ovat olleet ankaria etenkin naisten ja tyttöjen osalta.¹²

Afganistanin konfliktille tyypilliseen tapaan väkivaltaisuuDET kiihtyivät kevään taistelukauden alettua. Taliban-liikkeen vuoden 2016 hyökkäyskampanja, 12.4.2016 korkean profiilin iskulla Kabuliin käynnistynyt ”Operaatio Omari” keskittyi keväällä ja kesällä Kunduziin, Helmandiin, Uruzganiin ja Baghlaniin, joissa Taliban pyrki valtaamaan hallinnollisia keskuksia.¹³ Taisteluissa oli lyhyt rau-

⁴ UNGA 13.12.2016, AAN 22.12.2016

⁵ UPI 30.11.2016, UPI 11.10.2016, AAN 6.9.2016

⁶ UNGA 13.12.2016, ISW 2016, AAN 18.12.2016

⁷ UNGA 13.12.2016, ICG 2016

⁸ USDOD 2016

⁹ EASO 2016

¹⁰ UNGA 13.12.2016

¹¹ UNGA 13.12.2016

¹² UNAMA 10/2016

¹³ UNGA 10.6.2016

hallisempi vaihe ramadan-kuukauden aikana kesäkuussa 2016.¹⁴ Syksyllä 2016 Taliban keskitti toimintaansa Helmandiin, Uruzganiin, Farahiin ja Kunduziin, joissa liike loi painetta maakuntien pääkaupunkeihin, haastoi valtion hallintaa piirikunnissa ja pyrki katkaisemaan kulku- ja huoltoreittejä. Lokakuussa 2016 Taliban hyökkäsi samanaikaisesti useaan maakunnan pääkaupunkiin: Kunduziin koillisessa, Farahiin lännessä, Faryabin Maimanaan pohjoisessa ja Helmandin Lashkargahiin etelässä. Talibanin hyökkäyskampanja oli käynnissä vielä marraskuun lopulla.¹⁵

2.2. Välikohtausten määrä maakunnittain

EASO on tilastoinut Afganistanissa aikavälillä 1.9.2015 - 31.5.2016 tapahtuneita turvallisuusvälikohtauksia ja suhteuttanut niitä maakuntien väkilukuun. EASO:n tilastoinnin mukaan maakunnat, joissa oli eniten turvallisuusvälikohtauksia (1251–2000) ovat seuraavat: Helmand, Kandahar, Ghazni, Nangarhar ja Kunar. Seuraavaksi eniten turvallisuusongelmia (751–1250) tilastoitiin Laghmanissa ja Faryabissa. Vähiten turvallisuusselkkauksia (1-75) oli EASO:n mukaan Daikundissa, Bamiyanissa, Samanganissa, Panjshirissa ja Nuristanissa. Maakunnat, joissa välikohtausten intensiteetti oli väkilukuun suhteutettuna korkein (1.8–3.3/1000 asukasta), ovat Helmand, Laghman ja Kunar. Seuraavaksi korkein intensiteetti (1.2–1.7/1000 asukasta) oli Kandaharissa, Paktikassa ja Nangarharissa. Matalin intensiteetti (alle 0.1/1000 asukasta) mitattiin Daikundissa, Bamiyanissa, Samanganissa, Kabulissa, Panjshirissa, Takharissa ja Badakhshanissa.¹⁶

Helmandin ja Kunduzin maakunnat ovat olleet Talibanin operaatioissaan priorisoimia alueita vuonna 2016, mutta liike on toimeenpannut hyökkäyksiä laajasti kautta maan. Kesällä 2016 Taliban valtasi väliaikaisesti Khanashinin ja Sanginin piirikuntien keskukset Helmandissa, Qoshtepan Jawzjanissa, Dahana-i-Ghorin Baghlanissa, Dasht-i-Archin, Khanabadin ja Qala-i-Zalin Kunduzissa ja Khwaja Gharin Takharissa.¹⁷ Loppuvuodesta 2016 Taliban on tehnyt useita laajempia hyökkäyksiä isompia asutuskeskuksia vastaan. Taisteluita on käyty muun muassa Jani Khelissä (Paktia), Tirin Kotissa (Uruzgan), Lashkargahissa (Helmand) ja Kunduzissa. Achinissa (Nangarhar) puolestaan on tehty operaatioita Afganistanissa toimivan ISIS-haaran (ISKP) kitkemiseksi.¹⁸

2.3. Konfliktin luonne ja osapuolet

Afganistanin konfliktia on luonnehdittu maan sisäiseksi aseelliseksi selkkaukseksi, jonka osapuolet ovat Afganistanin valtiolliset joukot kansainvälisine tukijoineen sekä hallitusta vastaan taistelevat kapinalliset.¹⁹ Afganistanin hallitus kohtaa vastarintaa kapinallisryhmittymien taholta, joiden tarkoituksena on kaataa maan nykyhallinto. Afganistanin ja Pakistanin laajalti valvomaton raja-seutu tarjoaa otollisen toiminta-alustan useille eri tahoille, kuten Talibanin sidoksissa oleville ryhmille (mm. Haqqani-verkosto, Tehrik-e Taliban Pakistan) ja muille terroristijärjestöille (mm. Al Qaida, Lashkar-i Taiba, ISKP ja Uzbekistanin islamilainen liike IMU).²⁰

2.3.1. Afganistanin valtion puolella toimivat joukot

Afganistanin valtiolliset turvallisuusjoukot (Afghan National Defense and Security Forces, ANDSF) saavat tukea kansainvälisiltä joukoilta (IMF, International Military Forces). Valtiolliset turvallisuusjoukot koostuvat pääasiassa Afganistanin kansallisesta armeijasta (ANA, Afghan National Army), poliisista (ANP, Afghan National Police) ja epävirallisemmista paikallispoliisijoukoista (ALP, Afghan Local Police). Armeijan ja kansallisen poliisin vahvuus oli vuoden 2016 lopulla

¹⁴ USDOD 2016

¹⁵ UNGA 13.12.2016, ISW 2016

¹⁶ EASO 2016

¹⁷ UNGA 7.9.2016

¹⁸ USDOD 2016

¹⁹ EASO 2016

²⁰ USDOD 2016

352.000 henkilöä (195.000 ANA:ssa ja 157.000 ANP:ssa), joiden lisäksi maassa toimi 30.000 paikallispoliisia. Turvallisuusjoukkojen ongelmana on ollut palveluksensa keskeyttävien sotilaiden korkea määrä sekä korkeat miestappiot taisteluissa.²¹ Afganistanin valtiolliset turvallisuusjoukot kykenevät yleensä turvaamaan suurimmat asutuskeskukset sekä katkaisemaan Taliban-liikkeen pidempiaikaisen hallinnan keskeisillä alueilla. Joukot pystyvät tavallisesti myös reagoimaan Talibanin hyökkäyksiin, mutta laajempien operaatioiden osalta joukot ovat tarvinneet kansainvälisten joukkojen tukea.²²

Afganistanin kansallisten turvallisuusjoukkojen tukena toimii NATO-johtoinen Resolute Support -ohjelma, joka pääasiassa keskittyy kouluttamaan, ohjeistamaan ja muuten tukemaan Afganistanin joukkoja. Ohjelmassa oli mukana yhteensä 12.611 henkilöä 39 maasta. Yhdysvalloilla oli vuoden 2016 lopulla 9800 sotilaallista henkilöä Afganistanissa, ja vuonna 2017 määrän on suunniteltu olevan 8400. Afganistaniin jäävien sotilaiden määrää on nostettu korkeammaksi, kuin alkuperäisen vetäytymissuunnitelmaan mukaan oli tarkoitus.²³

2.3.2. Taliban-liike

Taliban-liike on merkittävin Afganistanin hallintoa vastaan taisteleva taho. Liike on keskusjohtoinen mutta useista hajanaisista ryhmittymistä koostuva järjestö, jonka tavoitteena on islamilaisen emiraatin perustaminen. Talibanissa taistelevien joukkojen vahvuudesta ei ole saatavissa tietoa, mutta arvioiden mukaan liikkeen katsotaan kykenevän potentiaalisesti mobilisoimaan jopa 100.000 taistelijaa, päätoimisten taistelijoiden määrän ollessa noin 50.000.²⁴ Taliban on kuitenkin kärsinyt suuria miestappioita taisteluissa.²⁵ Yhdysvaltain puolustusministeriön arvion mukaan Afganistanin hallitus kykenee hallitsemaan Kabulia, suurimpia asutuskeskuksia, kulkureittejä, maakuntien pääkaupunkeja sekä selvää enemmistöä piirikuntien keskuksista. Taliban-liike kuitenkin kilpailee piirikuntien keskusten hallinnasta, uhkaa maakuntien pääkaupunkeja ja ajoittain ottaa haltuunsa pääreittejä etenkin priorisoimillaan alueilla, kuten Helmandin maakunnassa ja Kunduzin kaupungissa.²⁶ Taliban-liikkeen kanssa käytävissä rauhanneuvotteluissa ei tapahtunut edistystä vuoden 2016 aikana.²⁷

Taliban-liikkeen pitkäaikaisen johtohahmon, mullah Omarin, kuolleeksi julistamisen jälkeen heinäkuussa 2015 Talibanin johtajaksi nimitetyn mullah Akhtar Muhammad Mansurin myös kuoltua lennokka-iskussa johtajana on toukokuun lopulta 2016 toiminut mullah Haibatullah Akhundzada. Johtajan vaihtumisella ei ole katsottu olleen huomattavaa positiivista tai negatiivista vaikutusta Taliban-liikkeen toimintaan.²⁸ Uusi johtaja on kuitenkin edeltäjänsä huomattavasti kokemattomampi.²⁹ Talibanin Quettan neuvosto (Quetta Shura) -nimellä tunnetun keskusjohdon ohella yksi merkittävimmistä Taliban-johtoisissa vastarinnassa mukana olevista ryhmittymistä, Haqqani-verkosto, on Yhdysvaltain puolustusministeriön arvion mukaan vahvistanut asemaansa Taliban-liikkeessä verkoston johtajan Sirajuddin Haqqanin toimiessa Taliban-johtajan sijaisena mullah Omarin pojan ohella. Sirajuddin Haqqanin aseman katsotaan laajentaneen verkoston toimintaa aluetta ja näin myös hyödyttäneen Talibanin toimintaa. Haqqani-verkosto toimeenpani esimerkiksi 19.4.2016 korkean profiilin hyökkäyksen Afganistanin tiedustelupalvelun rakennusta vastaan

²¹ USDOD 2016

²² USDOD 2016, ISW 2016

²³ USDOD 2016

²⁴ Landinfo 16.6.2016

²⁵ USDOD 2016

²⁶ USDOD 2016

²⁷ UNGA 13.12.2016

²⁸ Landinfo 16.6.2016, USDOD 2016

²⁹ AAN 27.5.2016

Kabulissa.³⁰ Quettan neuvoston vaikutuspiiriin kuuluvat Afganistanin eteläiset alueet, kuten Helmand ja Kandahar, kun taas Haqqani-verkosto vaikuttaa kaakkoisissa maakunnissa.³¹

NATO-johtoisten Resolute Support -joukkojen komentajan arvion mukaan Afganistanin hallituksen joukkojen hallinnassa tai vaikutuspiirissä oli syksyllä 2016 noin 70 prosenttia maan väestöstä, kun taas Talibanin valtapiirissä oli 10 prosenttia. Arviolta neljäsosan väestöä hallinnasta käytiin kamppailua.³² Long War Journalin arvion mukaan Afganistanin 398 piirikunnasta 41 on Talibanin hallinnassa ja 43 hallinnasta kiistellään Talibanin ja Afganistanin viranomaisten välillä. Balkhissa, Bamiyanissa, Kabulissa, Khostissa, Laghmanissa, Nimruzissa, Parwanissa ja Samanganissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.³³ Afganistanin viranomaiset puolestaan arvioivat kesällä 2016, että maan piirikunnista 116 kohtaa vakavaa uhkaa hallintoa vastustavien kapinallisten taholta ja 91 lievempää uhkaa. Ainakin kymmenen piirikuntaa on täysin Talibanin hallinnassa: Dishu, Baghran, Musa Qala ja Nawzad Helmandissa, Khak Afghan Zabulissa, Neka Paktikassa, Nawa Ghaznissa, Warduj ja Yamgan Badakhshanissa ja Kohistanat Sari-Polissa. Lisäksi Kunduzin yhdeksästä piirikunnasta kuusi oli lähes täysin Talibanin hallinnassa (Dasht-i-Archi, Qala-i-Zal, Chardara, Gortepa, Aqtash ja Kulbad).³⁴

2.3.3. ISIS:in Khorasanin haara

Taliban-liikkeen jälkeen eniten hallituksen joukkojen voimavaroja on käytetty Nangarharissa ja Kunarissa ISIS-järjestön Afganistanissa toimivaa ”Khorasanin haaraa” (Islamic State Khorasan Province, ISKP) vastaan.³⁵ ISKP:n vaikutusvalta on nykyisellään rajoittunut lähinnä alueille Nangarharin maakunnan kaakkoisissa piirikunnissa.³⁶

Afganistanin ISIS-ryhmittymän on arvioitu olevan etäisesti yhteydessä ISIS:in keskusjohtoon Irakissa ja Syyriassa. ISKP:n ylimmät johtajat ovat entisiä Tehrik-e Taliban Pakistanin komentajia Orakzain ja Khyberin hallintoalueilta Pakistanissa. Keskitason johtajista suurin osa on entisiä Taliban-komentajia Nangarharin maakunnasta. Rivijäsenet koostuvat paikallisista Afganistanin ja Pakistanin puolelta sekä enimmäkseen Keski-Aasiasta tulleista vierastaistelijoista. Järjestö ilmestyi Afganistanissa Nangarhariin sekä Helmandin Kajakiin vuonna 2014. Taliban kukisti nopeasti Kajakin haaran, mutta Nangarharissa ISKP laajensi valtaansa seitsemään piirikuntaan, joita se hallitsi ainakin osittain.³⁷

ISKP:ta vastaan tehdyt operaatiot vuonna 2016 ovat heikentäneet järjestön asemaa Afganistanissa. Arviot ISKP-taistelijoiden määrästä ovat vaihdelleet, mutta nykyisellään lukumäärän uskotaan olevan enimmillään reilut 2000. ISKP:lla on edelleen valtaa Nazyanin, Achinin ja Deh Balan piirikunnissa Nangarharissa. Kaikki sijaitsevat Pakistanin rajalla, mistä on pääsy Pakistanin heimoalueille Khyberiin ja Orakzaihin. ISIS:illä on ollut toimintaa ainakin myös Logarissa, Laghmanissa ja Kunarissa. Näistä toiminta on ollut laajinta Kunarissa, mutta vuonna 2016 toiminta Nangarharin ulkopuolella on ollut hyvin rajoittunutta.³⁸ Nangarharin ja Kunarin lisäksi ISKP:lla on ollut pienimuotoinen läsnäolo Nuristanin maakunnassa. ISKP:lla on myös aktiivinen terroristisolu Kabulissa, joka on ollut useamman korkean profiilin itsemurhaiskun takana vuonna 2016. Järjestö kohdistaa toimiaan siviiliväestöä vastaan ja iskut ovat usein olleet sektariaanisesti motivoituneita ja suunnattu shiioja ja hazaravähemmistöä vastaan.³⁹ Human Rights Watchin arvion mu-

³⁰ USDOD 2016

³¹ Landinfo 16.6.2016

³² ISW 2016

³³ LWJ 2016

³⁴ Tolo News 31.7.2016

³⁵ UNGA 13.12.2016

³⁶ USDOD 2016

³⁷ USIP 2016

³⁸ USIP 2016

³⁹ UNGA 13.12.2016, AAN 19.10.2016

kaan sektariaanisissa hyökkäyksissä oli kuollut tai haavoittunut marraskuuhun 2016 mennessä yli 500 shiiaa, ja uhreista suurin osa oli ISKP:n aiheuttamia.⁴⁰

2.3.4. Hizb-i-Islami

Afganistanissa toimivista hallintoa vastustavista ryhmistä Gulbuddin Hekmatyarin johtama Hizb-i-Islami allekirjoitti syyskuussa 2016 rauhansopimuksen hallituksen kanssa ja lopetti näin aseellisen vastarinnan. Hizb-i-Islamin aseellinen toiminta on hiipunut viime vuosina käytännössä lähes olemattomalle tasolle, joten rauhansopimuksen vaikutukset jäivät ennen kaikkea symboliselle tasolle. Taliban-liike on kasvattanut vaikutusvaltaansa Hizb-i-Islamin kustannuksella puolueen aiemmillä vahvoilla tukialueilla, kuten Kapisassa, Kunarissa, Baghlanissa ja Wardakissa.⁴¹

2.4. Siviilikuolemien ja -loukkaantumisten määrä

UNAMA:n tilastoima siviilikuolemien määrä aikavälillä tammikuusta syyskuuhun laski hieman vuosista 2014 ja 2015. Vuonna 2016 tilastoituja siviilikuolemia oli syyskuun loppuun mennessä 2562, kun vastaava luku vuonna 2015 oli 2681 ja vuonna 2014 taas 2865. Siviililoukkaantumisten määrä oli kuitenkin hieman korkeampi kuin edellisvuosina: 5835 syyskuun lopussa, kun se oli 5805 vuonna 2015 ja 5169 vuonna 2014.⁴² Hallitusta vastustavat kapinalliset aiheuttivat 61 prosenttia siviiliuhreista, hallituksen puolella taistelevat joukot puolestaan 23 prosenttia. 11 prosentin kohdalla maataisteluissa aiheutuneista siviiliuhreista vastuussa oleva taho jäi epäselväksi. Hallituksen joukkojen aiheuttamat siviiliuhrit seurasivat pääasiassa maataisteluissa käytetyistä räjähtävistä aseista. Lisäksi ilmaiskut aiheuttivat 72 prosenttia enemmän siviiliuhreja kuin edellisvuonna, mikä oli eniten sitten vuoden 2011. Kasvun aiheuttivat kansainvälisten ja Afganistanin kansallisten turvallisuusjoukkojen tekemät operaatiot Nangarharissa, Uruzganissa ja Kunduzissa. Ilmaiskujen siviiliuhrit olivat enimmäkseen naisia ja lapsia. Kolmasosa ilmaiskujen aiheuttamista siviiliuhreista oli kansainvälisten joukkojen aiheuttamia.⁴³

Maataistelut aiheuttivat 39 prosenttia siviiliuhreista, mikä on 18 prosenttia enemmän kuin samalla ajanjaksolla edellisvuonna. Maataisteluiden siviiliuhrit olivat yleensä seurausta kranaattien ja rakkettien käytöstä siviilien asuttamien alueiden läheisyydessä. Seuraavaksi eniten siviiliuhreja aiheutui räjähdyskuista, mukaan lukien itsemurhaiskuista. Räjähdyskujen määrä väheni kuitenkin 22 prosenttia edellisvuodesta ja kohdistetut murhat puolestaan 30 prosenttia edellisvuodesta. Viisi prosenttia uhreista aiheutui taistelussa maaperään jääneistä räjähtämättömistä miinoista, mikä oli 67 prosenttia enemmän kuin samalla aikavälillä edellisvuonna ja oli suoraa seurausta maataisteluiden määrän lisääntymisestä. 84 prosenttia taisteluissa räjähtämättömien miinojen uhreista oli lapsia. Selvässä enemmistössä tapauksista lapset kuolivat tai vahingoituivat leikkiessään räjähtämättömillä kranaateilla tai miinoilla.⁴⁴

Lapsiuhrien määrä on ollut jatkuvassa kasvussa vuodesta 2013 lähtien. Lapsiuhrien määrä (639 kuolemaa ja 1822 loukkaantumista) kasvoi 15 prosenttia aikavälillä 1.1.2016 - 30.9.2016 verrattuna samaan ajanjaksoon edellisenä vuonna. Yli puolet (512) lapsiuhreista seurasi maataisteluita, tämän jälkeen eniten lapsiuhreja (149) aiheuttivat räjähdyskudet ja taisteluista jääneet räjähtämättömät miinat (135). 45 prosenttia lapsiuhreista (411) oli hallintoa vastustavien kapinallisten aiheuttamia, suurin osa (324) Talibanin. 33 prosenttia oli valtiollisten turvallisuusjoukkojen, pääasiassa Afganistanin kansallisen armeijan aiheuttamia.⁴⁵

⁴⁰ HRW 21.11.2016

⁴¹ AAN 29.9.2016

⁴² UNAMA 10/2016

⁴³ UNAMA 10/2016

⁴⁴ UNAMA 10/2016

⁴⁵ UNAMA 10/2016

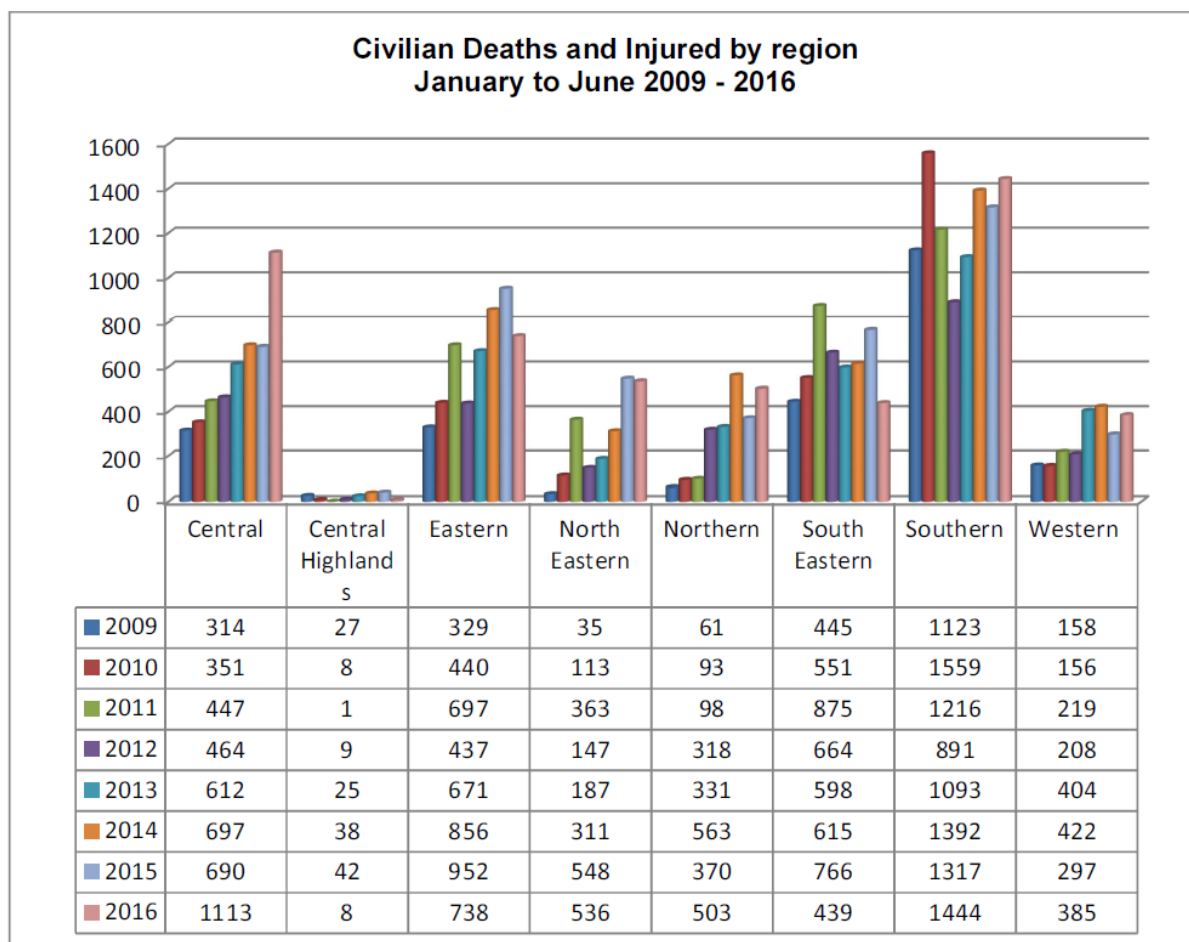

2.5. Siviiliuhrien ja -loukkaantumisten määrä alueittain

Vuoden 2016 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana eniten siviiliuhreja (1444, edellisenä vuonna samalla ajanjaksolla 1317) oli Etelä-Afganistanissa, minkä jälkeen eniten siviiliuhreja tuli Keski-Afganistanissa (1113, edellisenä vuonna 690). Seuraavaksi eniten uhreja aiheutui Itä-Afganistanissa (738, edellisenä vuonna 952), Koillis-Afganistanissa (535, edellisenä vuonna 548), Pohjois-Afganistanissa (503, edellisenä vuonna 370), Kaakkois-Afganistanissa (439, edellisenä vuonna 766) ja Länsi-Afganistanissa (385, edellisenä vuonna 297). Keski-Afganistanin vuoristoalueella siviilikuolleisuus oli alhaisin (8, edellisenä vuonna 42).⁴⁶

Siviilikuolleisuus kasvoi vuoden 2016 alkupuolella Afganistanin keskiosassa, etelässä, pohjoisessa ja lännessä. Itä- ja Kaakkois-Afganistanissa siviilikuolleisuus puolestaan laski. Kaakkois-Afganistanissa siviilikuolleisuus oli alhaisimmillaan sitten UNAMA:n tilastoinnin aloittamisen vuonna 2009, Keski-Afganistanissa puolestaan selvästi korkeampi kuin minään aiempaan vuonna.⁴⁷

UNAMA:n tilastoimat siviiliuhrit maakunnittain:

48

⁴⁶ UNAMA 07/2016

⁴⁷ UNAMA 07/2016

⁴⁸ UNAMA 07/2016 s.11

Maakunnat, joissa maataistelut aiheuttivat eniten siviiliuhreja vuonna 2015, olivat Kandahar, Helmand, Kunduz, Nangarhar, Kunar, Ghazni, Zabul, Uruzgan, Faryab ja Farah. Maakunnat, joissa maataistelut aiheuttivat eniten siviiliuhreja kuuden ensimmäisen kuukauden aikana vuonna 2016, puolestaan olivat Helmand, Uruzgan, Kandahar, Kunduz, Baghlan, Kunar, Faryab, Nangarhar, Zabul ja Ghazni. Maakunnat, joissa oli eniten maataisteluita vuoden 2016 ensimmäisten kuuden kuukauden aikana, olivat Helmand, Uruzgan, Kunduz, Herat (Shindandin piirikunta), Kandahar ja Kunar. Maataistelut vähenivät edellisvuodesta Keski-, Itä- ja etenkin Kaakkois-Afganistanissa.⁴⁹ Maakunnat, joissa taisteluissa räjähtämättömät miinat aiheuttivat eniten siviiliuhreja kuuden ensimmäisen kuukauden aikana vuonna 2016, olivat Kandahar, Nangarhar, Zabul, Ghazni, Kunar, Helmand, Herat, Faryab, Paktia, Badghis ja Samangan.⁵⁰

Maakunnat, joissa IED-uhrit lisääntyivät vuoden 2016 ensimmäisten kuuden kuukauden aikana, olivat Faryab, Balkh, Logar ja Nimroz. Lisääntyminen johtui pääasiassa konfliktiin liittyvän väkivallan yleisestä kasvusta maakunnissa. IED-iskut aiheuttivat koko maassa eniten siviiliuhreja Kandaharin maakunnassa. Tämän jälkeen eniten uhreja aiheutui Faryabissa, Helmandissa, Ghaznissa ja Badakhshanissa. Keski-Afganistanin vuoristoalueella ei ollut yhtään IED-iskun aiheuttamaa siviilivahinkoa vuoden 2016 alkupuoliskolla. Itsemurha- ja kompleksiset iskut puolestaan aiheuttivat siviiliuhreja kaupunkialueilla. Eniten näistä iskuista seuranneita siviiliuhreja (62 prosenttia kaikista) oli Kabulissa (619/999, 108 kuolemaa ja 511 loukkaantumista). Myös Nangarharissa, pääasiassa Jalalabadin kaupungissa, oli korkea uhrien määrä (95, 30 kuollutta ja 65 loukkaantunutta). Parwanin Siagirdissa aiheutui 57 uhria (15 kuollutta ja 42 loukkaantunutta), Kunarin Asadabadissa taas 14 kuollutta ja 37 vahingoittunutta.⁵¹

Konfliktiin liittyviä sieppauksia tapahtui eniten idässä: 53 tapausta etenkin Kunarissa ja Nangarharissa. Tämän jälkeen eniten sieppauksia oli lännessä, etenkin Farahissa ja Heratissa (44 tapausta). Wardakin maakunnassa oli 12 tapausta.⁵²

3. Turvallisuustilanne alueittain

Afganistanin valtiolliset turvallisuusjoukot pystyvät yleisesti ottaen turvaamaan maakuntien pääkaupungit ja usein myös piirikuntien keskukset, mutta maaseudulla sekä osassa piirikunnista Talibanin asema on vahva.⁵³ Kaksi kolmasosaa kaikista YK:n tilastoimista turvallisuusvälikohtauksista tapahtuu maan etelä-, kaakkois- ja itäosassa muiden osien pysyttyä pääsääntöisesti rauhallisempina.⁵⁴

3.1. Keski-Afganistan (Kabul, Kapisa, Panjshir, Parwan, Wardak, Logar)

Keski-Afganistanissa aiheutui etelän jälkeen eniten siviiliuhreja koko maassa. Keski-Afganistanin siviilikuolleisuus on korkealla tasolla pitkälti Kabuliin kohdistuvien korkean profiilin hyökkäysten vaatimien siviiliuhrien takia: vuoden 2016 ensimmäisten kuuden kuukauden aikana suurin osa (62 %) itsemurhaiskujen aiheuttamista siviiliuhreista aiheutui pääkaupungissa. Siviiliuhrien määrä alueella kasvoi vuoden 2016 alkupuoliskolla huomattavasti edellisvuodesta: 1113 vuonna 2016 verrattuna 690 vuonna 2015. Uhrien lukumäärä Keski-Afganistanissa oli vuonna 2016 selvästi korkeampi kuin minään aiempina vuonna UNAMA:n aloitettua siviiliuhrien tilastoimisen vuonna 2009. Maataisteluiden aiheuttamat siviiliuhrit kuitenkin vähenivät alueella verrattuna edellisvuoteen.⁵⁵

⁴⁹ UNAMA 07/2016

⁵⁰ UNAMA 07/2016

⁵¹ UNAMA 07/2016

⁵² UNAMA 07/2016

⁵³ UNGA 13.12.2016

⁵⁴ UNGA 13.12.2016

⁵⁵ UNAMA 07/2016

3.1.1. Kabul

Taliban ja muut kapinallisryhmät kohdistavat korkean profiilin iskujaan erityisesti pääkaupunki-alueelle tarkoituksenaan herättää median huomio, luoda turvattomuuden ilmapiiriä ja heikentää Afganistanin hallinnon uskottavuutta. Vaikka iskujen lukumäärä on vähentynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna, niistä aiheutuvien siviiliuhrien määrä on kasvanut.⁵⁶

Kabulissa tehtiin 10 korkean profiilin hyökkäystä aikavälillä 1.6. – 30.11.2016.⁵⁷ Yksi niistä oli vuoden 2001 jälkeen eniten kuolonuhreja aiheuttanut itsemurhaisku shiialaiseen hazaravähemmistöön kuuluvien siviilien mielenosoitusta vastaan. 23.7.2016 tehdyssä iskussa kuoli 85 ja loukkaantui 413 ihmistä. Afganistanissa toimiva ISIS (ISKP) otti vastuun iskusta ja on myös syksyllä 2016 iskenyt Kabulissa shiiamoskeijaan.⁵⁸ 21.11.2016 tehdyssä itsemurhaiskussa kuoli ainakin 32 siviiliä ja loukkaantui 50.⁵⁹ ISKP on uusi taho Kabulin itsemurhaiskujen takana, joka Talibanista poiketen kohdistaa iskujaan suoraan siviilejä ja maan shiivähemmistöä vastaan. Talibanin kohteet ovat tyypillisesti olleet ensisijaisesti maan viranomaisia ja turvallisuusjoukkoja, vaikka joukossa on ollut myös siviilikohteita.⁶⁰ Talibanin tekemistä iskuista eniten siviiliuhreja vaatineet olivat 16.4.2016 turvallisuusjoukkojen päämajan parkkihallissa tehty itsemurhaisku, joka tappoi 56 siviiliä ja haavoitti yli kolmeasataa, 24.8.2016 tehty hyökkäys Kabulin American Universityyn, jossa kuoli 14 oppilasta ja opettajaa, sekä 20.1.2016 tehty itsemurhaisku Tolo TV:n toimittajia kuljettaneeseen minibussiin, jossa kuoli seitsemän toimittajaa.⁶¹

Kabulin kaupungin ympäristössä lähes kaikki EASO:n tilastoimat turvallisuusselkkaukset tapahtuivat Surobin piirikunnassa.⁶² Väkivalta on keskittynyt tieverkostojen varrelle.⁶³ Long War Journalin mukaan Kabuln maakunnassa ei ole Talibanin hallitsemia alueita, eikä sellaisia alueita, joilla Taliban haastaisi viranomaisten valtaa.⁶⁴ Kabulista ei myöskään lähtenyt konfliktin takia sisäisesti siirtymään joutuneita vuonna 2016.⁶⁵ Kun turvallisuusvälikohtausten määrä suhteutetaan väkilukuun, Kabul kuului EASO:n tilastoinnin mukaan maakuntiin, joissa iskujen intensiteetti on kaikkein matalin.⁶⁶

3.1.2. Kapisa

Kapisassa suurin osa EASO:n tilastoimista turvallisuusselkkauksista aikavälillä 1.9.2015 - 31.5.2016 tapahtui Tagabin ja Nijrabin piirikunnissa. Muissa piirikunnissa välikohtausten määrä oli alhainen.⁶⁷ Kapisasta joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 10.796 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 5768 lähti Nijrabista, 3866 Tagabista ja 1162 Alasaysta.⁶⁸ Long War Journalin mukaan Tagab on ollut Talibanin hallinnassa syksystä 2014 lähtien. Nijrabin hallinnasta puolestaan on käyty taisteluita syksystä 2014 lähtien.⁶⁹ Alasay, Nijrab ja Tagab ovat jo pidemmän aikaa olleet Kapisan epävakaimpia alueita.⁷⁰

⁵⁶ UNAMA 10/2016, Landinfo 25.11.2016

⁵⁷ USDOD 2016

⁵⁸ UNAMA 10/2016, Landinfo 25.11.2016, HRW 2017, HRW 21.11.2016

⁵⁹ HRW 21.11.2016

⁶⁰ Landinfo 25.11.2016

⁶¹ HRW 2017

⁶² EASO 2016

⁶³ Landinfo 25.11.2016

⁶⁴ LWJ 2016

⁶⁵ UN OCHA 2017

⁶⁶ EASO 2016

⁶⁷ EASO 2016

⁶⁸ UN OCHA 2017

⁶⁹ LWJ 2016

⁷⁰ AAN 6.4.2015

3.1.3. Panjshir

Panjshirissa esiintyy Afganistanin maakunnista kaikkein vähiten turvallisuusongelmia. EASO tilastoi aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016 Panjshirin maakunnassa ainoastaan yhden turvallisuusvälikohtauksen. Kyseessä oli kuvernöörintuomaria vastaan suunnattu IED-isku, joka ei aiheuttanut siviili- tai muita uhreja.⁷¹ Panjshirista ei myöskään lähtenyt maan sisäisesti siirtymään joutuneita vuonna 2016.⁷² Long War Journalin mukaan Daran piirikunta on kuitenkin ollut Talibanin hallussa toukokuusta 2015 lähtien.⁷³

3.1.4. Parwan

EASO tilastoi Parwanissa jonkin verran turvallisuusselkkauksia Ghorbandissa (Siagerd) ja Bagramissa. Muissa piirikunnissa välikohtausten lukumäärä oli alhainen.⁷⁴ Parwanista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 21 ihmistä konfliktin takia.⁷⁵ Parwanissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.⁷⁶ Parwanin Siagerdissa aiheutui 57 siviiliuhria (15 kuollutta ja 42 loukkaantunutta) itsemurhaiskun seurauksena.⁷⁷

3.1.5. Logar

Logarissa suurin osa EASO:n 1.9.2015 – 31.5.2016 tilastoimista turvallisuusselkkauksista tapahtui Pul-i-Alamissa ja Barak-i-Barakissa. Muissa piirikunnissa välikohtausten määrä oli alhainen.⁷⁸ IED-iskujen aiheuttamien siviiliuhrien määrä lisääntyi Logarissa vuoden 2016 ensimmäisten kuukauden aikana, mikä johtui pääasiassa konfliktiin liittyvän väkivallan yleisestä kasvusta maakunnassa. IED-iskut aiheuttivat Logarissa 43 siviiliuhria alkuvuonna 2016, kun samalla aikavälillä vuonna 2015 uhriluku oli 18.⁷⁹ Siviiliuhrien kokonaismäärästä ei ole saatavilla maakunta-kohtaisia tilastoja, mutta arviolta 11 prosenttia Keski-Afganistanin siviiliuhreista aiheutuu Logarissa.⁸⁰

Logarista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 2150 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 954 lähti Barak-i-Barakista, 518 Charkhista, 301 Mohammad Aghasta ja 286 Khoshista.⁸¹ Long War Journalin mukaan Kharwar, Charkh ja Azra ovat olleet lähes täysin Talibanin hallinnassa loppuvuodesta 2014 saakka.⁸² Taliban hyökkäsi Charkhin piirikunnan keskukseen 1.9.2016 ja toimeenpani useita hyökkäyksiä Barak-i-Barakissa. Talibanilla on vaikutusvaltaa myös Mohammad Aghassa.⁸³ Kabulista Logarin läpi Paktiaan ja Khostiin johtava valtatie on kolme päivää viikossa Afganistanin turvallisuusviranomaisten hallussa, minä aikana valtion viranomaiset pyrkivät matkustamaan, mutta muuten tie on Talibanin kontrolloima.⁸⁴

3.1.6. Wardak

Wardakissa EASO tilastoi korkean määrän turvallisuusvälikohtauksia Jalrizin, Sayedabadin ja Nirkhin piirikunnissa. Myös Chakissa, Daimirdadissa, Maidan Shahrissa ja Jaghatussa esiintyi

⁷¹ EASO 2016

⁷² UN OCHA 2017

⁷³ LWJ 2016

⁷⁴ EASO 2016

⁷⁵ UN OCHA 2017

⁷⁶ LWJ 2016

⁷⁷ UNAMA 07/2016

⁷⁸ EASO 2016

⁷⁹ UNAMA 07/2016 s.49

⁸⁰ Landinfo 22.12.2016

⁸¹ UN OCHA 2017

⁸² LWJ 2016

⁸³ Landinfo 22.12.2016

⁸⁴ Landinfo 22.12.2016

selkkauksia, mutta hazaroiden asuttamissa Behsudin piirikunnissa EASO ei tilastoinut aikavälillä 1.9.2015 - 31.5.2016 yhtäkään turvallisuusvälikohtausta.⁸⁵ Yhdysvaltain puolustusministeriö raportoi väkivaltaisuuksien määrän lisääntyneen Wardakissa vuonna 2016.⁸⁶ UNAMA tilastoi vuoden 2016 alkupuolella Wardakin maakunnassa 12 konfliktiin liittyvää sieppaustapausta.⁸⁷

Wardakista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 900 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 301 lähti Nirkhistä, 216 Sayedabadista, 182 Maidan Shahrsta ja 105 Jaghatusta.⁸⁸ Long War Journalin mukaan Sayedabad on ollut Talibanin hallinnassa syksystä 2014 lähtien.⁸⁹

3.2. Keski-Afganistanin ylänkö (Bamiyan, Daikundi)

Konfliktin aiheuttamien siviiliuhrien määrä on koko maan alhaisimmalla tasolla hazaravähemmistön asuttamalla Keski-Afganistanin vuoristoalueella. Siviiliuhrien määrä laski vuoden 2016 alkupuolella edellisvuodesta (2016: 8, 2015: 42). Keski-Afganistanin vuoristoalueella ei tilastoitu yhtäkään IED-iskun aiheuttamaa siviilivahinkoa vuoden 2016 alkupuoliskolla.⁹⁰

3.2.1. Bamiyan

EASO:n tilastoinnin perusteella turvallisuusvälikohtausten määrä on Bamiyanissa alhainen.⁹¹ Bamiyanissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.⁹² Bamiyanista ei myöskään lähtenyt konfliktin takia maan sisäisesti siirtyneitä vuonna 2016.⁹³

3.2.2. Daikundi

EASO:n tilastoinnin perusteella turvallisuusvälikohtausten määrä on Daikundissa alhainen.⁹⁴ Daikundista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 604 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 561 lähti Gizabista.⁹⁵ Long War Journalin mukaan Taliban ja viranomaiset ovat kiistelleet Gizabin hallinnasta.⁹⁶ Osa lähteistä laskee Gizabin maakunnan kuuluvan Uruzganiin, koska alueen hallinnasta kiistellään maakuntien välillä.⁹⁷

3.3. Etelä-Afganistan (Helmand, Kandahar, Uruzgan, Zabul, Nimruz)

Etelä-Afganistan on ollut jo vuosia turvallisuusvälikohtausten sekä siviiliuhrien määrässä Afganistanin konfliktista eniten kärsineitä alueita.⁹⁸ UNAMA tilastoi vuoden 2016 ensimmäisten kuuden kuukauden aikana Etelä-Afganistanissa 1444 siviilivahinkoa (sisältäen kuolemat ja loukkaantumiset), mikä oli enemmän kuin millään muulla Afganistanin alueella.⁹⁹ Maataistelut ovat Afganistanissa suurin siviiliuhrien aiheuttaja. Maataistelut aiheuttivat Etelä-Afganistanissa selvästi enemmän siviiliuhreja kuin maan muilla alueilla: UNAMA:n vuoden 2016 alkupuolella tilastoimista 808 maataisteluiden aiheuttamasta siviiliuhrista suurin osa oli seurausta kapinallisten lisääntyneistä hyökkäyksistä Helmandissa ja Uruzganissa. Maataistelut aiheuttivat vuoden 2016 alkupuolella

⁸⁵ EASO 2016

⁸⁶ USDOD 2016

⁸⁷ UNAMA 07/2016

⁸⁸ UN OCHA 2017

⁸⁹ LWJ 2016

⁹⁰ UNAMA 07/2016

⁹¹ EASO 2016

⁹² LWJ 2016

⁹³ UN OCHA 2017

⁹⁴ EASO 2016

⁹⁵ UN OCHA 2017

⁹⁶ LWJ 2016

⁹⁷ EASO 2016

⁹⁸ EASO 2016, UNAMA 07/2016

⁹⁹ UNAMA 07/2016

Etelä-Afganistanissa yli kaksi kertaa enemmän siviiliuhreja edellisvuoteen verrattuna. Maataiste-
luiden lisäksi erilaiset räjähdyskudat ja taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat Etelä-
Afganistanissa merkittävän määrän siviiliuhreja.¹⁰⁰

3.3.1. Helmand

Helmand on Afganistanin konfliktista eniten kärsineitä maakuntia, joka kuuluu Taliban-liikkeen
perinteisiin tukialueisiin. Helmandin hallinta on Talibanille tärkeää myös taloudellisista syistä, sillä
maakunta on Afganistanin merkittävin oopiumin tuotannon keskus, mistä kapinalliset saavat tulo-
ja toimintansa rahoittamiseksi.¹⁰¹ Helmandin hallinta on strategisesti tärkeä tavoite myös Afganis-
tanin valtiollisille turvallisuusjoukoille, jotka ovat vuonna 2017 saamassa vahvistusta Yhdysval-
loista tueksi Helmandissa käytäviin taisteluihin Taliban-liikettä vastaan.¹⁰²

Helmand oli EASO:n tilastoinnin mukaan Kunarin ohella turvallisuusvälikohtausten lukumäärässä
mitattuna Afganistanin levottomin maakunta varsinkin, kun välikohtausten lukumäärä suhteute-
taan väkilukuun.¹⁰³ Siviiliuhrien lukumäärästä ei ole saatavilla maakuntakohtaisia tilastoja, mutta
arviolta kolmasosan Etelä-Afganistanin siviiliuhreista voidaan olettaa olevan Helmandista.¹⁰⁴
UNAMA:n vuoden 2016 alkupuolella tilastoimista siviiliuhreista suurin osa oli seurausta kapinal-
listen lisääntyneistä hyökkäyksistä Helmandissa ja Uruzganissa.¹⁰⁵

Helmandin turvallisuustilanne heikkeni vuoden 2016 aikana. Taliban-liike käynnisti poikkeukselli-
sen laajan hyökkäyksen maakunnassa 2015–2016 talvella, jolloin laajoja alueita alkoi kaatua
Talibanin hallintaan. Hyökkäyksen seurauksena Talibanin vaikutusvalta maakunnassa kasvoi
merkittävästi aikaisempaan tilanteeseen nähden.¹⁰⁶ Helmand oli keskeisiä alueita myös Talibanin
kevään 2016 hyökkäyskampanjassa, jolloin liike onnistui väliaikaisesti valtaamaan Sanginin ja
Khanashinin piirikuntien hallinnolliset keskuksat.¹⁰⁷ Vuoden 2016 alkupuolella suurin osa taiste-
luista käytiin Helmandin pohjoisosissa, etenkin Musa Qalan ja Sanginin piirikunnissa.¹⁰⁸ Syksyllä
Taliban piiritti Helmandin pääkaupunkia Lashkargahia, taisteli useiden piirikuntien hallinnasta
valtion turvallisuusjoukkojen kanssa ja katkaisi tieyhteyksiä.¹⁰⁹ Lokakuussa 2016 Taliban hallitsi
ainakin kuutta Helmandin 14 piirikunnasta: Baghran, Dishu, Nawzad, Musa Qala, Nawa-i-
Barakzai ja Khanashin (Rig).¹¹⁰ Myös Washirissa Talibanin hallinnan on katsottu olevan vakiintu-
nutta.¹¹¹ Muissa piirikunnissa käytiin taisteluja Talibanin ja hallituksen joukkojen välillä.¹¹² Maa-
kunnan pääkaupunki Lashkargah on säilynyt valtiollisten turvallisuusjoukkojen hallinnassa, mutta
Taliban-liike on useaan otteeseen piirittänyt kaupunkia ja katkaissut kaupunkiin johtavat kulkuyh-
teydet. Paikallisväestöllä on ollut vaikeuksia päästä muun muassa terveydenhuollon piiriin kon-
fliktin takia.¹¹³ Talibanin vakiintuneimmilla hallinta-alueilla (Baghran, Dishu, Nawzad, Musa Qala,
Washir) ei ole yli vuosikymmeneen toiminut valtion ylläpitämiä kouluja.¹¹⁴

¹⁰⁰ UNAMA 07/2016

¹⁰¹ EASO 2016

¹⁰² RFE/RL 8.1.2016

¹⁰³ EASO 2016

¹⁰⁴ Landinfo 11.11.2016

¹⁰⁵ UNAMA 07/2016

¹⁰⁶ EASO 2016, ISW 2016, Landinfo 11.11.2016

¹⁰⁷ UNGA 7.9.2016

¹⁰⁸ UNAMA 07/2016

¹⁰⁹ UNGA 13.12.2016, ISW 2016

¹¹⁰ Landinfo 11.11.2016, LWJ 2016

¹¹¹ Rubin & Rudeforth 2016

¹¹² Landinfo 11.11.2016, LWJ 2016

¹¹³ Landinfo 11.11.2016

¹¹⁴ Rubin & Rudeforth 2016

Taistelut ovat olleet erityisen intensiivisiä Nad Ali/Marjan ja Nahr-i-Sarajin (Gereshk) piirikunnissa, joiden hallinta on sijainnin pääkaupunki Lashkargahin vieressä johdosta strategisesti merkittävää sekä kapinallisille että viranomaisille.¹¹⁵ Helmandista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 80.951 ihmistä konfliktin takia: 32.964 Nad Alista, 14.248 Lashkargahista, 8804 Khanashinista (Rig), 6500 Nahr-i-Sarajista, 3090 Sanginista, 1184 Nawzadista, 421 Dishusta, 309 Musa Qalasta ja 103 Kajakista.¹¹⁶

3.3.2. Uruzgan

EASO tilastoi Uruzganissa korkean määrän turvallisuuselkkauksia kaikissa piirikunnissa Chenartoa ja Charchinoa lukuun ottamatta.¹¹⁷ UNAMA:n vuoden 2016 alkupuolella tilastoimista siviiliuhreista suurin osa oli seurausta kapinallisten lisääntyneistä hyökkäyksistä Helmandissa ja Uruzganissa.¹¹⁸

Talibanin maaliskuussa 2016 käynnistämä hyökkäys ja siitä seuranneet viikon kestäneet kiivaat taistelut ajoivat suuren määrän asukkaita (noin 1500 perhettä) siirtymään maan sisäisesti Dehrawudin piirikunnassa Uruzganissa. Taistelut aiheuttivat ainakin 26 siviilikuolemaa ja 47 siviililoukkaantumista. Piirikuntaan johtavat tiet olivat kuukausien ajan suljettuna taisteluiden takia, mikä esti asukkaiden pääsyn terveydenhuollon ja muiden palveluiden piiriin maakunnan pääkaupungissa Tirin Kotissa.¹¹⁹ Uruzganin turvallisuustilanne heikkeni edelleen syksyllä 2016, kun Taliban valtasi maakunnan pääkaupungin Tirin Kotin. Tirin Kotista Kandahariin johtava valtatie oli Talibanin hallinnassa ja suljettuna liikenteeltä 40 päivän ajan.¹²⁰ Uruzganissa kansainvälisten ja Afganistanin kansallisten joukkojen operaatioihin alueiden takaisinvaltaamiseksi Talibanilta kuului myös ilmaiskuja, jotka aiheuttivat siviiliuhreja.¹²¹ Talibanin uskotaan hallinneen Charchinon (toiselta nimeltään Shahidi Hassas) piirikuntaa kesäkuusta 2016 lähtien. Talibanin uskotaan lisäksi hallinneen pitkälti Dehrawudin piirikuntaa kevästä 2015 lähtien. Lopuissa Uruzganin piirikunnissa Taliban-liike kilpailee alueiden hallinnasta valtiollisten turvallisuusjoukkojen kanssa. Maakunnan pääkaupunki Tirin Kot on valtiollisten turvallisuusjoukkojen hallinnassa, mutta Taliban-liike on edelleen läsnä kaupungin reuna-alueilla.¹²²

Uruzganista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 73.683 ihmistä konfliktin takia: 46.836 Tirin Kotista, 20.277 Dehrawudista, 4297 Chorasta (Chenarto), 1139 Charchinosta, 1134 Khas Uruzganista (ja 561 Gizabista, jonka kuulumisesta Uruzganin ja Daikundin välillä on kiistaa). Tirin Kotista lähti eniten sisäisesti siirtymään joutuneita koko maassa Kunduzin ja Farahin jälkeen.¹²³

3.3.3. Kandahar

Kandahar kuuluu EASO:n tilastoinnin perusteella Afganistanin levottomimpiin maakuntiin. Kandaharin Maiwandissa tapahtui EASO:n tilastoinnin mukaan eniten turvallisuusvälikohtauksia koko maassa: 468 aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016. Turvallisuuselkkausten lukumäärä oli korkea myös Shahwalikotissa, Khakrizissa, Marufissa ja Arghistanissa.¹²⁴ IED-iskut aiheuttivat kaikista Afganistanin maakunnista eniten siviiliuhreja Kandaharissa vuoden 2016 alkupuolella. Myös

¹¹⁵ Landinfo 11.11.2016

¹¹⁶ UN OCHA 2017

¹¹⁷ EASO 2016

¹¹⁸ UNAMA 07/2016

¹¹⁹ UNAMA 07/2016

¹²⁰ Tolo News 16.11.2016

¹²¹ UNAMA 10/2016

¹²² LWJ 2016

¹²³ UN OCHA 2017

¹²⁴ EASO 2016

maataistelut ovat olleet Kandaharissa merkittävä siviiliuhrien aiheuttaja vuosina 2015 – 2016. Kandaharissa myös taisteluissa räjähtämättömät miinat aiheuttivat merkittävän määrän siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuolella.¹²⁵ Talibanin pitkään hallitsemisessa piirikunnissa Khakrizissa, Neshissa ja Shahwalikotissa koulut on suljettu.¹²⁶

Kandaharista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 12.219 ihmistä konfliktin takia, joista suurin osa pakeni alkuvuoden aikana. Paenneista 6824 lähti Maiwandista, 2651 Shahwalikotista, 770 Neshistä, 458 Arghestanista, 310 Khakrizista, 287 Marufista ja 214 Shorabakista.¹²⁷ Long War Journalin mukaan Taliban hallitsee Ghorakia, Registania ja Shorabakia.¹²⁸

3.3.4. Zabul

Zabulissa suurin osa EASO:n 1.9.2015 – 31.5.2016 tilastoimista turvallisuusselkkauksista tapahtui pääkaupungissa Qalatissa ja Shahjoysa. Muissa piirikunnissa välikohtausten määrä oli alhainen.¹²⁹ Shahjoy on strategisesti tärkeä, koska se sijaitsee Kabul-Kandahar-valtatien varrella ja piirikunta on Talibanin keskeinen kauttakulkupaikka Pakistaniin, Uruzganiin ja Ghazniin. Taliban hallitsee suurinta osaa piirikunnan maaseudusta, kun taas valtiolliset turvallisuusjoukot hallitsevat piirikunnan keskusta ja valtatietä.¹³⁰ Long War Journalin mukaan Taliban hallitsee Kakarin ja Arghandabin piirikuntia.¹³¹ Afganistanin viranomaisten mukaan Khak Afghan oli kesällä 2016 täysin Talibanin hallinnassa.¹³²

Maataistelut aiheuttivat Zabulissa paljon siviiliuhreja vuosina 2015 – 2016. Myös taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat olivat merkittävä siviiliuhrien aiheuttaja maakunnassa vuoden 2016 alkupuolella.¹³³ Zabulista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 4041 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 1246 lähti Shahjoysta, 1214 Nawbaharista, 427 Daichopanista, 399 Shomulzaista, 308 Arghandabista, 307 Mizanista ja 140 Kakarista.¹³⁴

3.3.5. Nimruz

Nimruzissa suurin osa EASO:n 1.9.2015 – 31.5.2016 tilastoimista turvallisuusselkkauksista tapahtui Khashrudissa. Muissa piirikunnissa välikohtausten määrä oli alhainen.¹³⁵ Myös konfliktin takia maan sisäisesti siirtyneiden lukumäärä oli matala. Kaikki 109 pakenivat Khashrudista.¹³⁶ Taliban hyökkäsi syyskuussa 2016 strategisesti merkittävällä paikalla Zaranj-Dilaram-valtatien varrella sijaitsevan Khashrudin piirikunnan keskukseen. Taisteluissa aiheutui siviilivahinkoja.¹³⁷

IED-iskujen aiheuttamat siviiliuhrit lisääntyivät vuoden 2016 ensimmäisten kuuden kuukauden aikana, mikä johtui pääasiassa konfliktiin liittyvän väkivallan yleisestä kasvusta maakunnassa. IED-iskut aiheuttivat Nimruzissa 22 siviiliuhria alkuvuonna 2016, kun samalla aikavälillä vuonna 2015 uhriluku oli kahdeksan.¹³⁸ Nimruzissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.¹³⁹

¹²⁵ UNAMA 07/2016

¹²⁶ Rubin & Rudeforth 2016

¹²⁷ UN OCHA 2017

¹²⁸ LWJ 2016

¹²⁹ EASO 2016

¹³⁰ AAN 21.9.2016

¹³¹ LWJ 2016

¹³² Tolo News 31.7.2016

¹³³ UNAMA 07/2016

¹³⁴ UN OCHA 2017

¹³⁵ EASO 2016

¹³⁶ UN OCHA 2017

¹³⁷ Pajhwok 7.9.2016

¹³⁸ UNAMA 07/2016 s.49

¹³⁹ LWJ 2016

3.4. Kaakkois-Afganistan (Ghazni, Paktika, Paktia, Khost)

Afganistanin kaakkoisosat kuuluvat Talibanin kanssa yhteistyössä toimivan mutta itsenäisen Haqqani-verkoston valtapiiriin. Kaakkois-Afganistanissa aiheutui vuoden 2016 alkupuolella Afganistanin alueista vähiten siviiliuhreja länttä ja maan keskiosien yläntä lukuun ottamatta. Siviiliuhrien määrä maan kaakkoisosassa laski vuoden 2016 alkupuolella alhaisimmalle mitatulle tasolle sitten UNAMA:n tilastoinnin aloittamisen vuonna 2009: alkuvuonna 2016 siviiliuhreja kertyi 439, kun lukumäärä oli 766 alkuvuonna 2015. Siviiliuhrien väheneminen liittyy luultavasti maataisteluiden määrän selvään vähenemiseen Kaakkois-Afganistanissa vuoden 2016 alkupuolella.¹⁴⁰

3.4.1. Ghazni

Ghazni kuuluu EASO:n tilastoinnin mukaan Afganistanin levottomimpiin maakuntiin. Turvallisuuksellaan lukumäärä on ollut korkea etenkin Ghaznin kaupungissa ja Andarin, Giron ja Qarabaghin piirikunnissa.¹⁴¹ Yhdysvaltain puolustusministeriö raportoi väkivaltaisuuksien lisääntyneen Ghaznissa vuonna 2016.¹⁴² Ghazni kuului maakuntiin, joissa IED-iskut aiheuttivat eniten siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuolella.¹⁴³ Ghaznissa myös valtion puolella toimivat epäviralliset asejoukot syyllistyivät ihmisoikeusrikkomuksiin siviilejä vastaan.¹⁴⁴

Ghaznin levottomuudet keskittyvät maakunnan eteläisiin ja itäisiin piirikuntiin, kun taas lännen ja pohjoisen hazaraenemmistöiset piirikunnat ovat säilyneet rauhallisempina. Ghaznin piirikunnista Jaghorin, Malistanin, Nawurin, Khwaja Omarin ja Ghaznin kaupungin katsotaan olevan viranomaisten hallinnassa. Näistä Ghaznin kaupunkia lukuun ottamatta muissa on raportoitu vain vähän turvallisuusvälikohtauksia. Arviolta 70 prosenttia Ghaznin turvallisuusvälikohtauksista sattuu maakunnan läpi menevän Kabul-Kandahar-valtatien varrella ja etenkin sen Andarin, Ghaznin, Qarabaghin ja Waghazin läpi kulkevalla osuudella. Näistä Andar on kärsinyt eniten konfliktiin liittyvästä väkivallasta. Kapinalliset kohdistavat iskujaan etenkin Afganistanin turvallisuusjoukkoja vastaan. Tien varrella sijaitsevien piirikuntien lisäksi Giron tilanne on ollut epävakaa vuonna 2016 Talibanin pyrittä useaan otteeseen valtaamaan piirikunnan keskuksen.¹⁴⁵

Ghaznista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 11.250 ihmistä konfliktin takia lähinnä elo-syyskuussa. Paenneista 5831 lähti Girosta, 2523 Andarista ja 2031 Qarabaghista, 246 Ghaznin kaupungista, 143 Jaghatusta ja 99 Muqurista.¹⁴⁶ Long War Journalin mukaan Ghaznin kaupungin, Waghazin ja Ajristanin hallinnasta on käyty taisteluita viranomaisten ja Talibanin välillä. Nawan piirikunta Ghaznin eteläosassa on ollut Talibanin hallinnassa toukokuusta 2015 lähtien.¹⁴⁷ Talibanin vallan Nawassa katsotaan olleen vakiintunutta jo vuodesta 2007 lähtien, eikä piirikunnassa ole tästä saakka toiminut yhtäkään valtiollista koulua.¹⁴⁸

3.4.2. Paktika

EASO:n tilastoinnin aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016 perusteella Paktikan turvallisuusvälikohtaukset sattuivat pääosin Wazakhwan, Gyanin, Bermelin, Urganin, Omnan ja Sharanin piirikunnissa. Iskujen intensiteetti oli maakunnan väkilukuun suhteutettuna korkea.¹⁴⁹ Paktikasta joutui

¹⁴⁰ UNAMA 07/2016

¹⁴¹ EASO 2016

¹⁴² USDOD 2016

¹⁴³ UNAMA 07/2016

¹⁴⁴ UNAMA 07/2016

¹⁴⁵ Landinfo 8.11.2016

¹⁴⁶ UN OCHA 2017

¹⁴⁷ LWJ 2016

¹⁴⁸ Landinfo 8.11.2016, Rubin & Rudeforth 2016

¹⁴⁹ EASO 2016

26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 2673 ihmistä konfliktin takia, joista 1960 pakeni lokakuussa. Paenneista 1319 lähti Omnasta, 1215 Urgunista ja 139 Gomalista.¹⁵⁰

Taliban hyökkäsi Omnan piirikunnan keskukseen lokakuussa 2016, mistä lähtien piirikunta on pysynyt täysin Talibanin hallinnassa.¹⁵¹ Long War Journalin mukaan Taliban hallitsee Omnan ja Wazakhwan piirikuntia. Taliban ja viranomaiset kilpailevat vallasta Yosufkhelin, Yahyakhelin, Bermelin, Urgunin, Nikan, Zirukin, Dilan ja Gomalin piirikunnissa.¹⁵² Bermelin piirikunta on toiminnut jo yli vuosikymmenen ajan Talibanin kulkureittinä Pakistanin ja Afganistanin välillä. Talibanin yhteydessä toimiva mutta itsenäinen Haqqani-verkosto hallitsee osaa piirikunnasta, samoin kuin viereisissä Zirukissa, Nikassa ja Gianissa, mutta osa alueesta on viranomaisten hallinnassa.¹⁵³ Afganistanin viranomaisten mukaan Nika oli kesällä 2016 täysin Talibanin hallinnassa.¹⁵⁴

3.4.3. Paktia

Kaakkois-Afganistanin maakunnista Paktian tilanne on kehittynyt huonoimpaan suuntaan vuonna 2016. EASO:n tilastoinnin perusteella Paktian piirikunnista pääkaupungissa Gardezissa ja Zormatin piirikunnassa esiintyi korkea määrä turvallisuuselkkauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016.¹⁵⁵ Paktiassa taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat merkittävän määrän siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuolella.¹⁵⁶

Paktiasta joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 6109 ihmistä konfliktin takia, joista lähes kaikki pakenivat elo-syyskuun aikana. Paenneista 4920 oli Janikhelistä ja 217 Zormatista.¹⁵⁷ Taliban valtasi Janikhelin piirikunnan väliaikaisesti elo-syyskuussa 2016.¹⁵⁸ Long War Journalin mukaan Zormat on vahvasti Talibanin hallinnassa ja Janikhel elokuun lopusta 2016.¹⁵⁹

3.4.4. Khost

EASO:n tilastoinnin aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016 perusteella Khostin turvallisuusvälikohtaukset sattuivat pääosin Khostin, Terezayin, Nadirshahkotin, Musakhelin, Sabarin ja Bakin piirikunnissa.¹⁶⁰ Khostista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 2068 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 1462 lähti Tanista, 500 Musakhelistä ja 106 Jajimaidanista.¹⁶¹ Khostissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.¹⁶² Khostissa hallituksen puolella toimivat asejoukot ovat kuitenkin terrorisoineet alueella asuvia siviilejä. Puolisotilaalliset joukot ovat aiheuttaneet siviiliuhreja pääasiassa Sabrin piirikunnassa.¹⁶³

3.5. Itä-Afganistan (Nangarhar, Laghman, Kunar, Nuristan)

Itä-Afganistanissa aiheutui etelän ja keskiosan jälkeen Afganistanin alueista eniten siviiliuhreja. Siviiliuhrien määrä alueella vuoden 2016 alkupuolella laski kuitenkin edellisvuodesta (2016: 738, 2015: 952). Siviiliuhrien väheneminen johtui luultavasti maataisteluiden vähenemisestä alueel-

¹⁵⁰ UN OCHA 2017

¹⁵¹ UNGA 13.12.2016

¹⁵² LWJ 2016

¹⁵³ Rubin & Rudeforth 2016

¹⁵⁴ Tolo News 31.7.2016

¹⁵⁵ EASO 2016

¹⁵⁶ UNAMA 07/2016

¹⁵⁷ UN OCHA 2017

¹⁵⁸ USDOD 2016

¹⁵⁹ LWJ 2016

¹⁶⁰ EASO 2016

¹⁶¹ UN OCHA 2017

¹⁶² LWJ 2016

¹⁶³ UNAMA 07/2016

la.¹⁶⁴ Konfliktiin liittyviä sieppauksia tapahtui Afganistanin alueista kaikkein eniten idässä: 53 tapausta etenkin Kunarissa ja Nangarharissa.¹⁶⁵

3.5.1. Kunar

Kunar oli EASO:n tilastoinnin mukaan Helmandin ohella turvallisuusvälikohtausten lukumäärässä mitattuna Afganistanin levottomin maakunta varsinkin, kun välikohtausten lukumäärä suhteutetaan väkilukuun. Turvallisusselkkausten lukumäärä oli korkea etenkin Sarkanin, Narin, Ghaziabadin, Marawaran ja Dangamin piirikunnissa.¹⁶⁶ Kapinallistoiminta oli alkuvuodesta 2016 korkeimmalla tasolla Sarkanin, Narin ja Marawaran piirikunnissa. Asadabadin katsotaan pysyneen Afganistanin viranomaisten hallinnassa. Asadabadin jälkeen viranomaisten läsnäolo on vahvin Khas Kunarissa, Sarkanissa ja Chawkayssa.¹⁶⁷

Kunarin turvallisuustilanne on jo pitkään ollut heikko. Taliban-liikkeen lisäksi Pakistanin rajalla sijaitseva maakunta on toiminut suojapaikkana lukuisille eri ryhmittymille. Esimerkiksi al-Qaidan ja pakistanilaisen terroristijärjestön Lashkar-i-Taiban läsnäoloa on havaittu useimmissa Kunarin piirikunnissa. Kunar on lisäksi viime aikoina toiminut turvapaikkana Nangarharissa järjestöä vastaan tehtyjä operaatioita pakeneville ISKP-taistelijoille. ISKP:n läsnäolosta on raportoitu ainakin Sirkanayssa. Watapurissa ja Shigalissa on tehty ilmaisia ISKP-johtajia vastaan.¹⁶⁸

Maataistelut ovat aiheuttaneet Kunarissa paljon siviiliuhreja vuosina 2015 – 2016. Myös taistelussa räjähtämättä jääneet miinat ovat olleet merkittävä siviiliuhrien aiheuttaja. Lisäksi Kunarin pääkaupungissa Asadabadissa tehdyssä itsemurhaiskussa aiheutui 14 kuollutta siviiliä ja 37 vahingoittunutta.¹⁶⁹ Kunarissa on tilastoitu Afganistanin maakunnista kaikkein eniten konfliktiin liittyviä kidnappauksia.¹⁷⁰ Siviiliuhrien määrästä ei ole saatavilla maakuntakohtaisia tilastoja, mutta arviolta neljäsosa kaikista Itä-Afganistanin siviiliuhreista aiheutuu Kunarissa.¹⁷¹

Kunarista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 3538 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 1017 lähti Barkunarista, 1013 Ghaziabadista, 393 Marawarasta, 273 Narista, 255 Watapurista, 195 Dangamista ja 140 Narangista.¹⁷² Long War Journalin mukaan Marawaran hallinta on vaihtunut Talibanin ja viranomaisten välillä useasti vuosien ajan. Myös Dangamin hallinnasta on kiistely.¹⁷³

3.5.2. Nangarhar

Nangarhar kuuluu EASO:n tilastoinnin perusteella niiden maakuntien joukkoon, joissa esiintyy eniten turvallisuusvälikohtauksia. Välikohtausten lukumäärä on ollut korkealla tasolla ainakin neljässätoista Nangarharin 22 piirikunnasta: Achin, Behsud, Hesarak, Maruf, Jalalabad, Mohmand Dara, Sorkh Rod, Bati Kot, Khogiani, Shinwar, Chaparhar, Dih Bala, Kot ja Pachir wa Agam.¹⁷⁴

Väkivallan taso nousi Nangarharissa keskimääräistä korkeammalle tasolle kesäkuusta elokuuhun 2016, jolloin Afganistanin kansalliset turvallisuusjoukot kansainvälisten joukkojen tuella toimeen-

¹⁶⁴ UNAMA 07/2016

¹⁶⁵ UNAMA 07/2016

¹⁶⁶ EASO 2016

¹⁶⁷ Landinfo 19.10.2016

¹⁶⁸ Landinfo 19.10.2016

¹⁶⁹ UNAMA 07/2016

¹⁷⁰ Landinfo 19.10.2016, UNAMA 07/2016

¹⁷¹ Landinfo 19.10.2016

¹⁷² UN OCHA 2017

¹⁷³ LWJ 2016

¹⁷⁴ EASO 2016

panivat operaatioita ISKP-järjestöä vastaan Achinin, Dih Balan ja Kotin piirikunnissa.¹⁷⁵ Siviiliuhrien lukumääristä ei ole saatavilla maakuntakohtaisia tilastoja, mutta arviolta yli puolet koko Itä-Afganistanin siviiliuhreista voi olla peräisin Nangarharista.¹⁷⁶ Pääkaupunki Kabulın jälkeen Nangarharissa aiheutui eniten itsemurhaiskujen ja kompleksisten hyökkäysten aiheuttamia siviiliuhreja (30 kuollutta ja 65 loukkaantunutta) vuoden 2016 ensimmäisen puoliskon aikana. Pääasiassa Jalalabadin kaupungissa oli kyseisistä iskuista johtuvat korkeat uhriluvut (95: 30 kuollutta ja 65 loukkaantunutta).¹⁷⁷ Maataistelut sekä taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat myös paljon siviiliuhreja Nangarharissa.¹⁷⁸ Lisäksi kansainvälisten ja Afganistanin kansallisten turvallisuusjoukkojen tekemät ilmaiskut Nangarharissa tehdyissä operaatioissa aiheuttivat siviiliuhreja.¹⁷⁹

Nangarharin maakunta on strategisesti tärkeä, koska se sijaitsee Pakistanin rajalla ja sen läpi kulkee Kabulista Pakistaniin johtava valtatie. Maakunta on konfliktidynamiikan perusteella jaettavissa viiteen osaan: 1) pääkaupunki Jalalabad, 2) ISKP-alueet maakunnan kaakkoisosassa (syksyllä 2016 Achin, Kot, Dih Bala ja Nazyan, joiden lisäksi Chaparharissa ja Bati Kotissa on ollut valtataistelua Talibanin ja ISKP:n välillä) 3) Taliban-alueet maakunnan lounaisosassa (Hesarak, Shirzad ja Khogiani), 4) Kabul-Torkham-valtatie varrella sijaitsevat piirikunnat (Sorkh Rod, Behsud, Rodat, Bati Kot, Shinwar ja Mohmand Dara) ja 5) loput alueet (Dara-i-Nur, Kuz Kunar ja Kama).¹⁸⁰

Afganistanin turvallisuusjoukot vartioivat pääkaupunki Jalalabadia sekä maakunnan läpi Kabulista Pakistanin rajalle Torkhamiin kulkevaa päätietä. Kapinalliset turvautuvat näillä alueilla enimmäkseen tienvarsipommeihin, itsemurhaiskuihin ja pienen mittakaavan hyökkäyksiin. Kabul-Torkham-tien pohjoispuolella sijaitsevilla piirikunnissa raportoidaan vain vähän turvallisuusselkauksia. Viiden piirikunnan - Dur Baba, Kama, Behsud, Jalalabad, Kuz Kunar ja Dara-i-Nur - katsotaan olevan viranomaisten hallinnassa. Maakunnan eteläosissa puolestaan viranomaisten läsnäolo on pelkästään symbolinen. Näillä alueilla kapinalliset hyökkäävät piirikunnan keskuksiin ja tekevät räjähdyskuja. Valtiollisten turvallisuusjoukkojen ja kapinallisten välillä esiintyy myös laajempia taisteluita.¹⁸¹

Afganistanissa toimiva ISIS-haara (ISKP) vaikuttaa Nangarharin maakunnan kaakkoisosassa.¹⁸² ISKP-järjestöä vastaan tehtiin yli 100 ilmaiskua vuoden 2016 alkupuolella.¹⁸³ Ensimmäinen ISKP:n haltuunsa ottama alue Nangarharissa oli järjestön tammikuussa 2015 valtaama Maman-din laakso aivan Pakistanin rajalla Achinin piirikunnassa. Vuonna 2015 järjestö oli Achinin lisäksi aktiivinen Chaparharin, Deh Balan, Kotin, Shinwarin, Nazyanin ja Dur Baban piirikunnissa. Vuoden 2016 lopulla ISKP:n valta oli rajoittunut Achiniin, Deh Balaan ja Kotiin. Hallitsemillaan alueilla ISKP on toimeenpannut mielivaltaisia oikeudenkäyntejä, väestön pakkosiirtoja ja kohdistettuja murhia. Paikallisia on myös vaadittu luovuttamaan perheestään tyttöjä morsiamiksi ISKP-taistelijoille.¹⁸⁴ ISKP on sulkenut kouluja hallitsemillaan alueilla Achinissa, Dehbalassa ja Kotissa.¹⁸⁵

Taliban-liikkeen hallitsemista piirikunnista Hesarakissa ja Khogianissa on kesällä 2016 käyty taisteluita Talibanin ja valtion viranomaisten välillä. Ihmisoikeustilanteen raportoidaan olevan näillä-

¹⁷⁵ USDOD 2016, Landinfo 13.10.2016

¹⁷⁶ Landinfo 13.10.2016

¹⁷⁷ UNAMA 2016 s.55

¹⁷⁸ UNAMA 07/2016

¹⁷⁹ UNAMA 10/2016

¹⁸⁰ Landinfo 13.10.2016

¹⁸¹ Landinfo 13.10.2016

¹⁸² Landinfo 13.10.2016

¹⁸³ Landinfo 2016

¹⁸⁴ USIP 2016

¹⁸⁵ Rubin & Rudeforth 2016

kin alueilla huono.¹⁸⁶ Taliban on käyttänyt Khogianin piirikuntaa pääasiallisena tukikohtanaan ISKP:ta vastaan käymissään taisteluissa.¹⁸⁷ Long War Journal luokittelee Hesarakin kiistellyksi piirikunnaksi Talibanin ja viranomaisten välillä.¹⁸⁸

Nangarharista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 34.473 ihmistä konfliktin takia, joista 18.691 pakeni marraskuun 2016 aikana. Pachir wa Agamista lähti 21.036, Kotista 5320, Chaparharista 3486, Achinista 3023, Dehbalasta 860, Khogianista 199 ja Nazyanista 164.¹⁸⁹

3.5.3. Laghman

Laghman kuuluu EASO:n tilastoinnin perusteella niiden maakuntien joukkoon, joissa esiintyy eniten turvallisuusvälikohtauksia varsinkin, kun iskujen määrä suhteutetaan väkilukuun. Välikohtausten lukumäärä on ollut korkealla tasolla Mehtarlamien, Alishengin ja Alingarin piirikunnissa.¹⁹⁰ Laghmanin piirikunnista ainoastaan Qarghayin katsottiin olevan viranomaisten hallinnassa vuonna 2016. Piirikunnan läpi kulkevan Kabul-Jalalabad-tien, joka on tärkeä matkustaja- ja tavaraliikenteelle, turvaaminen on ollut Afganistanin viranomaisille keskeinen prioriteetti, johon on käytetty resursseja. Qarghayita lukuun ottamatta kapinalliset ovat tehneet hyökkäyksiä muihin Laghmanin piirikunnan keskuksiin, pääkaupunki Mehtarlam mukaan lukien. Etenkin Alingariin ja Alishangiin johtavilla teillä on sattunut paljon turvallisuusselkkauksia. Dawlatshahissa selkkausten lukumäärä on ollut alhainen, minkä arvellaan johtuvan valtion turvallisuusjoukkojen vähäisestä läsnäolosta alueella. Tilannetta piirikunnassa on kuitenkin pidetty epävakana.¹⁹¹

Laghmanista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 1846 ihmistä konfliktin takia, joista suurin osa lähti elokuussa 2016. Paenneista 1132 lähti Alingarista, 348 Mehtarlamista, 193 Alishangista ja 173 Dawlatshahista.¹⁹² Laghmanissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.¹⁹³

3.5.4. Nuristan

EASO:n tilastojen turvallisuusvälikohtausten määrä on alhainen Nuristanissa.¹⁹⁴ Nuristanista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 898 ihmistä konfliktin takia, joista 388 kesäkuussa 2016. Paenneista 398 lähti Kamdeshista, 277 Waygalista ja 127 Mandolista.¹⁹⁵ Long War Journalin mukaan Taliban ja viranomaiset ovat taistelleet Waygalin piirikunnan hallinnasta.¹⁹⁶ Myös ISKP on käyttänyt maakuntaa suojapaikkanaan Afganistanissa.¹⁹⁷

3.6. Koillis-Afganistan (Baghlan, Kunduz, Takhar, Badakhshan)

Siviiliuhrien määrä oli vuoden 2016 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana maan keskitasolla Koillis-Afganistanissa. Vuoden 2016 alkupuolella siviiliuhreja kertyi 535, kun 2015 luku oli 548.¹⁹⁸

¹⁸⁶ Landinfo 13.10.2016

¹⁸⁷ USIP 2016

¹⁸⁸ LWJ 2016

¹⁸⁹ UN OCHA 2017

¹⁹⁰ EASO 2016

¹⁹¹ Landinfo 2016

¹⁹² UN OCHA 2017

¹⁹³ LWJ 2016

¹⁹⁴ EASO 2016

¹⁹⁵ UN OCHA 2017

¹⁹⁶ LWJ 2016

¹⁹⁷ Landinfo 19.10.2016

¹⁹⁸ UNAMA 07/2016

Maataistelut aiheuttivat vuoden 2016 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana 288 siviiliuhria Koillis-Afganistanissa. Siviiliuhrit nelinkertaistuivat edellisvuodesta Baghlanissa ja lisääntyivät myös Takharissa.¹⁹⁹ Kunduz on Koillis-Afganistanin levottomin maakunta, mutta Kunduzin lisäksi myös Baghlanissa Taliban kiistelee alueiden hallinnasta valtiollisten turvallisuusjoukkojen kanssa ja uhkaa maakunnan läpi kulkevia kulku- ja huoltoreittejä.²⁰⁰ Taliban on käyttänyt erityisesti Koillis-Afganistanissa käymissään taisteluissa alaikäisiä sotilaita.²⁰¹

3.6.1. Kunduz

EASO:n tilastoinnin perusteella Kunduzin kaupungissa esiintyi korkea määrä turvallisuusvälikohdauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016.²⁰² Maataistelut aiheuttivat paljon siviiliuhreja Kunduzissa vuoden 2016 alkupuolella. Kunduzissa hallintoa vastustavien kapinallisten lisäksi myös valtion puolella toimivien epävirallisten joukkojen on raportoitu tehneen ihmisoikeusrikkomuksia siviilejä vastaan.²⁰³

Kunduzin kaupungin valtaaminen lokakuussa 2015 oli ehkä merkittävin sotilaallinen voitto Talibanille hallinnon kaatumisesta seuranneen vastarinnan aikana. Tilanne on pysynyt maakunnassa edelleen epävakana. Taliban-liike yritti useaan otteeseen eristää Kunduzin kaupungin heinä-, elo- ja lokakuussa 2016.²⁰⁴ Kesällä 2016 Taliban valtasi väliaikaisesti Dasht-i-Archin, Khanabadin ja Qala-i-Zalin piirikuntien keskuksat Kunduzissa.²⁰⁵ Talibanin viimeisimmässä, reilun viikon kestäneessä hyökkäyksessä Kunduzin kaupunkiin 3. – 13.10.2016 aiheutui UNAMA:n alustavan arvion mukaan 10 siviilikuolemaa ja 318 siviililoukkaantumista. Suurin osa siviiliuhreista seurasi Talibanin ja Afganistanin turvallisuusjoukkojen välisistä maataisteluista. Afganistanin turvallisuusjoukot onnistuivat ajamaan Taliban-taistelijat pois Kunduzin kaupungista, mutta Talibanilla on edelleen vahva läsnäolo Kunduzin kaupungin ympäristössä.²⁰⁶ Kunduzin kaupunkiin 3.10.2016 tehty ilmaisku Taliban-kapinallisia vastaan aiheutti puolestaan 32 siviilikuolemaa ja 50 siviililoukkaantumista, jonka uhreista suurin osa oli naisia ja lapsia.²⁰⁷

Kunduzin piirikunnista Chardara on ollut jo useamman vuoden ajan Talibanin keskeistä tukialuetta. Muita alueita, joilla Taliban on kyennyt hallitsemaan, ovat Khanabadin piirikunta ja Gortepan alue, joilla liike on pitänyt valtaa huhtikuusta 2015 lähtien. Dasht-i-Archi ja Qala-i-Zal ovat useaan otteeseen vaihtaneet hallintaa Talibanin ja valtiollisten joukkojen välillä, minkä lisäksi myös Imam Sahibissa ja osissa Khanabadia on käyty taisteluja.²⁰⁸ USA:n puolustusministeriön raportin mukaan Afganistanin valtiolliset turvallisuusjoukot hallitsevat Kunduzin kaupunkia sekä useimpia piirikunnan keskuksia maakunnassa.²⁰⁹

Kunduzista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 173.786 ihmistä konfliktin takia, mikä oli enemmän kuin missään muualla Afganistanissa. Kunduzin piirikunnasta pakeni 142.457 asukasta, Dasht-i-Archista 25.629, Qala-i-Zalista 3367, 1414 Khanabadista, 135 Imam Sahebista ja 84 Aliabadista.²¹⁰ Long War Journalin mukaan Khanabad, Aliabad ja Chardara ovat Talibanin hallinnassa ja Qala-i-Zalin, Imam Sahibin, Kunduzin kaupungin ja Dasht-i-Archin hallin-

¹⁹⁹ UNAMA 07/2016

²⁰⁰ USDOD 2016

²⁰¹ HRW 2017

²⁰² EASO 2016

²⁰³ UNAMA 07/2016

²⁰⁴ USDOD 2016

²⁰⁵ UNGA 7.9.2016

²⁰⁶ UNGA 13.12.2016

²⁰⁷ UNAMA 10/2016

²⁰⁸ AAN 12.10.2016

²⁰⁹ USDOD 2016

²¹⁰ UN OCHA 2017

nasta kiistellään Talibanin ja viranomaisten välillä.²¹¹ Afganistanin viranomaisten mukaan kesällä 2016 Kunduzin yhdeksästä piirikunnasta kuusi oli lähes täysin Talibanin hallinnassa (Dasht-i-Archi, Qala-i-Zal, Chardara, Gortepa, Aqtash ja Kulbad).²¹²

3.6.2. Baghlan

EASO:n tilastoinnin perusteella Baghlanin piirikunnista Pul-i-Khumrissa ja Baghlan-i-Jadidissa esiintyi korkea määrä turvallisuusvälikohtauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016. Muissa piirikunnissa selkkausten lukumäärä oli alhainen.²¹³ Maataistelut aiheuttivat Baghlanissa paljon siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuolella. Siviiliuhrien määrä nelinkertaistui edellisvuoteen verrattuna.²¹⁴

Baghlanista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 38.525 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 33.442 lähti Pul-i-Khumrasta, 4844 Dahana-i-Ghorista ja 135 Nahrinista.²¹⁵ Kesällä 2016 Taliban valtasi väliaikaisesti Dahana-i-Ghorin piirikunnan keskuksen.²¹⁶ Long War Journalin mukaan Dahana-i-Ghori on ollut Talibanin hallussa elokuusta 2016, mihin saakka piirikunnassa käytiin taisteluita. Lisäksi Tala wa Barfakin, Pul-i-Khumrin ja Baghlan-i-Jadidin hallinnasta on käyty taisteluita.²¹⁷ Dand-i-Ghorin ja Dand-i-Shahabuddinin alueet Pul-i-Khumrin länsipuolella ovat olleet Talibanin keskeisintä tukialuetta Baghlanissa vuodesta 2009 – 2010 lähtien. Alkuvuodesta 2016 turvallisuusviranomaiset tekivät laajoja puhdistusoperaatioita Talibanin kitkemiseksi alueelta. Operaatiot aiheuttivat alueella siviiliuhreja sekä sisäistä pakolaisuutta.²¹⁸ Armeija käytti operaatioiden aikana tammikuun lopusta huhtikuuhun 2016 neljää koulua tukikohtanaan Dand-i-Ghorin alueella Pul-i-Khumrin piirikunnassa, minkä takia 3500 oppilasta ei päässyt opetuksen piiriin kyseisenä aikana.²¹⁹

3.6.3. Takhar

EASO:n tilastoimien turvallisuusvälikohtausten määrä on alhainen Takharissa.²²⁰ Takharista joutui kuitenkin 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 4347 ihmistä konfliktin takia, joista 4037 pakeni Darqadin piirikunnasta ja 254 Eshkameshista.²²¹ Siviiliuhrien määrä lisääntyi maakunnassa edellisvuodesta vuoden 2016 alkupuolella.²²² Valtion puolella toimivien epävirallisten turvallisuusjoukkojen on raportoitu syyllistyneen ihmisoikeusrikkomuksiin siviilejä vastaan Takharissa.²²³

Long War Journalin mukaan Yangi Qala, Eshkamesh ja Bangi ovat olleet Talibanin hallussa syksystä 2015 lähtien ja Darqad lokakuun lopusta 2016. Viranomaiset ja Taliban ovat kiistelleet Khwaja Gharin hallinnasta.²²⁴ Kesällä 2016 Taliban valtasi väliaikaisesti Khwaja Gharin piirikunnan keskuksen Takharissa.²²⁵

3.6.4. Badakhshan

²¹¹ LWJ 2016

²¹² Tolo News 31.7.2016

²¹³ EASO 2016

²¹⁴ UNAMA 07/2016

²¹⁵ UN OCHA 2017

²¹⁶ UNGA 7.9.2016

²¹⁷ LWJ 2016

²¹⁸ HRW 2016

²¹⁹ UNAMA 07/2016, HRW 17.8.2016

²²⁰ EASO 2016

²²¹ UN OCHA 2017

²²² UNAMA 07/2016

²²³ UNAMA 07/2016

²²⁴ LWJ 2016

²²⁵ UNGA 7.9.2016

EASO:n tilastoimien turvallisuusvälikohtausten määrä on alhainen Badakhshanissa.²²⁶ Badakhshan kuului kuitenkin maakuntien joukkoon, joissa IED-iskut ovat aiheuttaneet eniten siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuolella.²²⁷

Badakhshanissa paikallinen tadhikkijohtoinen Taliban hallitsee täysin Yamganin ja Wardujin piirikuntia sekä taistelee vallasta hallituksen joukkojen kanssa Baharakissa, Raghistanissa, Argossa, Zebakissa, Jurmissa, Shohadassa, Tagabissa ja Kuran wa Munjanissa. Taliban-toimintaa on raportoitu myös Khashissa, Darayimissa, Teshkanissa sekä Spingulin kylässä lähellä maakunnan pääkaupunkia Faizabadia.²²⁸

Badakhshanista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 11.651 ihmistä konfliktin takia, joista 7182 pakeni kesäkuussa 2016. Paenneista 5572 lähti Jormista, 3105 Wardujista, 1672 Yamganista ja 1281 Tagabista.²²⁹ Long War Journalin mukaan Baharak ja Warduj ovat olleet Talibanin hallussa lokakuusta 2015 ja Yamgan marraskuusta 2015 lähtien. Talibanilla on lisäksi vahva läsnäolo Kishimissä, Raghistanissa, Argossa, Darayimissa, Khashissa, Jormissa.²³⁰

3.7. Pohjois-Afganistan (Faryab, Jawzjan, Sar-i-Pol, Balkh, Samangan)

Pohjois-Afganistanissa siviiliuhrien määrä vuoden 2016 ensimmäisten kuuden kuukauden aikana oli maan keskitasoa. Siviiliuhrien määrä kasvoi edellisvuodesta: vuoden 2016 alkupuolella uhreja kertyi 503, kun 2015 lukumäärä oli 370.²³¹

Pohjois-Afganistanissa valtion puolella toimivat epäviralliset asejoukot ovat erityisen vaikutusvaltaisia. Joukkojen valvomaton toiminta on johtanut ihmisoikeusrikkomuksiin sekä heimojen ja etnisten ryhmien välisten jännitteiden lisääntymiseen.²³² Kaikissa Pohjois-Afganistanin maakunnissa on raportoitu kyseisiä ihmisoikeusrikkomuksia.²³³

3.7.1. Faryab

Faryab on ollut vuonna 2016 Pohjois-Afganistanin selvästi epävakain maakunta. EASO:n tilastoinnin perusteella Faryabissa esiintyi korkea määrä turvallisuusvälikohtauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016. Selkkauksia oli paljon Qaisarissa, Pashtunkotissa, Almarissa, Shirintagabissa, Khwaja Sabzposhissa ja Dawlatabadissa. Muissa piirikunnissa²³⁴ välikohtausten määrä oli vähäinen.²³⁵ Faryab kuului maakuntiin, joissa IED-iskut aiheuttivat eniten siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuoliskolla: 70 siviiliuhria vuonna 2016, kun luku oli 31 alkuvuonna 2015. Räjähdeiskujen aiheuttamien uhrien lisääntyminen liittyi väkivallan tason yleiseen kasvuun maakunnassa. Myös maataistelut ovat aiheuttaneet Faryabissa paljon siviiliuhreja vuosina 2015 – 2016. Samoin taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat merkittävän määrän siviiliuhreja.²³⁶

Faryabin Dawlatabadissa 28.6.2016 tehdyssä armeijan operaatiossa Talibania vastaan aiheutui 41 siviiliuhria (9 kuolemaa ja 32 loukkaantumista). Myöhemmin ympäröivissä kylissä tehdyt jatko-

²²⁶ EASO 2016

²²⁷ UNAMA 07/2016

²²⁸ AAN 3.1.2017

²²⁹ UN OCHA 2017

²³⁰ LWJ 2016

²³¹ UNAMA 07/2016

²³² USDOD 2016

²³³ UNAMA 07/2016

²³⁴ Ghormachin piirikunta, jonka osa lähteistä katsoo kuuluvan Badghisiin ja osa Faryabiin, on käsitelty Badghisin yhteydessä.

²³⁵ EASO 2016

²³⁶ UNAMA 07/2016

operaatiot aiheuttivat 17 siviiliuhria lisää (viisi kuolemaa ja 12 loukkaantumista).²³⁷ Lokakuussa 2016 Taliban hyökkäsi Faryabin pääkaupunkiin Maimanaan.²³⁸ Faryabista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 34.391 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 16.626 lähti Khwaja Sabzposhista, 11.480 Pashtunkotista, 2870 Gorziwanista, 1309 Qaisarista, 856 Shirintagabista, 613 Almarista, 490 Bilcheraghista ja 105 Kohistanista.²³⁹

Faryabin turvallisuustilanne on heikentynyt tasaisesti jo useiden vuosien ajan. Maakunnan sijainti on strategisesti merkittävä sen yhdistäessä Afganistanin länsiosan pohjoiseen.²⁴⁰ Long War Journalin mukaan Taliban hallitsee Pashtunkotin piirikuntaa ja on kilpaillut viranomaisten kanssa vallasta Qaisarissa, Almarissa, Kohistanissa, Khwajasabzposhissa, Shirintagabissa ja Gorziwanissa.²⁴¹ Almar, Qaisar, Qaramqol ja osat Pashtunkotin piirikuntaa ovat jo vuosia olleet Talibanin vahvaa aluetta pohjoisessa.²⁴² Talibanin strateginen tavoite Faryabissa on luoda laaja liikku- ma-alue hallitsemalla Ghormachin piirikuntaa Badghisissa ja Qaisarin, Almarin, Khwaja Sabz- poshin, Shirintagabin ja Dawlatabadin piirikuntia Faryabissa.²⁴³ Faryabissa myös hallituksen puolella toimivat asejoukot ovat terrorisoineet alueella asuvia siviilejä.²⁴⁴

3.7.2. Jawzjan

EASO:n tilastoinnin perusteella Jawzjanin turvallisuusvälikohtaukset keskittyivät aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016 lähinnä Qoshtepaan ja Sheberghanin kaupunkiin.²⁴⁵ Jawzjanista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 4557 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 1813 lähti Aqchasta, 1272 Darzabista ja 1204 Qoshtepasta, 112 Khanaqasta ja 112 Fayzabadista.²⁴⁶ Long War Journalin mukaan Taliban on kilpaillut viranomaisten kanssa vallasta Darzabissa ja Qoshtepassa ja hallitsee Khamabin piirikuntaa.²⁴⁷ Kesällä 2016 Taliban valtasi väliaikaisesti Qoshtepan piirikunnan keskuksen.²⁴⁸ Jawzjanissa kapinallisten lisäksi hallituksen puolella toimi- vat asejoukot terrorisoivat alueella asuvia siviilejä.²⁴⁹

3.7.3. Sar-i-Pol

EASO:n tilastoinnin perusteella Sar-i-Polin turvallisuusvälikohtaukset keskittyivät aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016 lähinnä Sar-i-Polin kaupunkiin ja sen ympäristöön. Muissa piirikunnissa selkkausten määrä oli vähäinen.²⁵⁰

Sar-i-Polista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 5633 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 3311 lähti Sar-i-Polista, 728 Sangcharakista, 623 Sayadista, 558 Kohistanatista ja 392 Sozmaqalasta.²⁵¹ Long War Journalin mukaan Sozmaqalan hallinnasta kiistellään Talibanin ja viranomaisten välillä ja Kohistanat on Talibanin hallussa.²⁵² Myös Afganistanin viranomaisten mukaan Kohistanatin piirikunta oli kesällä 2016 täysin Talibanin hallinnassa.²⁵³

²³⁷ UNAMA 07/2016

²³⁸ UNGA 13.12.2016, ISW 2016

²³⁹ UN OCHA 2017

²⁴⁰ AAN 11.6.2014

²⁴¹ LWJ 2016

²⁴² AAN 26.11.2012

²⁴³ AAN 11.6.2014

²⁴⁴ UNAMA 07/2016

²⁴⁵ EASO 2016

²⁴⁶ UN OCHA 2017

²⁴⁷ LWJ 2016

²⁴⁸ UNGA 7.9.2016

²⁴⁹ UNAMA 07/2016

²⁵⁰ EASO 2016

²⁵¹ UN OCHA 2017

²⁵² LWJ 2016

²⁵³ Tolo News 31.7.2016

3.7.4. Balkh

EASO:n tilastoinnin perusteella Balkhin turvallisuusvälikohtaukset keskittyivät aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016 lähinnä Chemtalin, Charbolakin, Keshendan ja Dawlatabadin piirikuntiin.²⁵⁴ IED-iskujen aiheuttamat siviiliuhrit lisääntyivät Balkhissa vuoden 2016 alkupuolella, mikä johtui pääasiassa konfliktiin liittyvän väkivallan yleisestä kasvusta maakunnassa. IED-iskut aiheuttivat Balkhissa 54 siviiliuhria alkuvuonna 2016, kun samalla aikavälillä vuonna 2015 uhriluku oli neljä.²⁵⁵ Balkhista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 282 ihmistä konfliktin takia. Paenneista kaikki olivat lähtöisin Keshendan piirikunnasta.²⁵⁶ Balkhissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.²⁵⁷

Mazar-i-Sharifin kaupunkia pidetään yhtenä Afganistanin turvallisimmista alueista. Kaupungissa tehdään kuitenkin satunnaisia iskuja siviilejä vastaan.²⁵⁸ Esimerkiksi lokakuussa 2016 shiimoskeijaan tehdyssä iskussa noin 20 kilometriä kaupungin ulkopuolella aiheutui ainakin 14 kuolonuhria ja 24 loukkaantumista.²⁵⁹

3.7.5. Samangan

EASO:n tilastoimien turvallisuusvälikohtausten määrä on alhainen Samanganissa.²⁶⁰ Taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat kuitenkin maakunnassa merkittävän määrän siviiliuhreja.²⁶¹ Samanganista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 2240 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 1603 lähti Dara-i-Suf-i-Payinista ja 588 Aybakista.²⁶² Samanganissa ei Long War Journalin mukaan ole Taliban-alueita.²⁶³

3.8. Länsi-Afganistan (Herat, Badghis, Ghor, Farah)

Siviiliuhrien lukumäärä oli vuoden 2016 alkupuolella Länsi-Afganistanissa maan alueista alhaisimmalla tasolla keskiosan vuoristoaluetta lukuun ottamatta. Siviiliuhrien määrä kuitenkin nousi lännessä edellisvuodesta (2016: 385, 2015: 297).²⁶⁴ Konfliktiin liittyviä sieppauksia tapahtui idän jälkeen toiseksi eniten Länsi-Afganistanissa, etenkin Farahissa ja Heratissa (44 tapausta).²⁶⁵

3.8.1. Farah

EASO:n tilastoinnin perusteella Farahin piirikunnista Bala Bolukissa ja Farahissa esiintyi korkea määrä turvallisuusvälikohtauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016.²⁶⁶ Lokakuussa 2016 Taliban hyökkäsi Farahin kaupunkiin.²⁶⁷ Farahista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 65.216 ihmistä konfliktin takia, joista yli 50.000 pakeni Farahin piirikunnasta lokakuussa 2016. Määrä oli Afganistanin toiseksi korkein Kunduzin kaupungin jälkeen. Lisäksi Bala Bolukista pakeni 3675, Gulistanista 2296, Khak-i-Safidista 560 ja Bakwasta 280, 189 Lash-i-Juwainista ja Anar-

²⁵⁴ EASO 2016

²⁵⁵ UNAMA 07/2016 s.49

²⁵⁶ UN OCHA 2017

²⁵⁷ LWJ 2016

²⁵⁸ EASO 2016

²⁵⁹ Reuters 12.10.2016

²⁶⁰ EASO 2016

²⁶¹ UNAMA 07/2016

²⁶² UN OCHA 2017

²⁶³ LWJ 2016

²⁶⁴ UNAMA 07/2016

²⁶⁵ UNAMA 07/2016

²⁶⁶ EASO 2016

²⁶⁷ UNGA 13.12.2016, ISW 2016

darasta 119.²⁶⁸ Long War Journalin mukaan Taliban ja viranomaiset ovat taistelleet Pusht Rodin piirikunnan hallinnasta elokuusta 2016 lähtien. Khak-i-Safid on ollut Talibanin hallinnassa syyskuusta 2015 lähtien, Bala Boluk lokakuusta 2015 lähtien ja Gulistan joulukuusta 2015 lähtien.²⁶⁹

3.8.2. Herat

Heratin kaupungin arvioidaan kuuluvan Afganistanin turvallisimpiin alueisiin, mutta Heratin maakunnan turvallisuustilanteen on raportoitu huonontuneen vuonna 2016. Itse Heratin kaupunki on elävä ja taloudellisesti menestyvä Länsi-Afganistanin keskus, jossa epävakaus näkyy lähinnä rikollisuuden eri muotoina, kuten salamurhina, kidnappauksina ja ryöstöinä.²⁷⁰ Suurin osa tapauksista sattuu kaupungin laitamilla keskustan ollessa pääsääntöisesti turvallinen.²⁷¹ Kaupungin vieressä sijaitseva Gozaran piirikunta on erityisesti kärsinyt rikollisuuden ja aseistettujen ryöstöjen sekä kidnappausten lisääntymisestä. Kaupungin ulkopuolella useissa piirikunnissa on käyty vakavia taisteluja Afganistanin turvallisuusjoukkojen ja Talibanin välillä. Heratin eteläisin piirikunta Shindand on levottomin. Piirikunnassa on vuonna 2016 esiintynyt sekä Talibanin ja Afganistanin turvallisuusjoukkojen välisiä että kilpailevien Taliban-ryhmittymien välisiä yhteenottoja.²⁷² EASO:n tilastoinnin perusteella Heratin piirikunnista Shindandissa esiintyi korkea määrä turvallisuusvälikohtauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016. Muissa piirikunnissa selkkausten lukumäärä oli alhainen.²⁷³

Shindand oli yksi koko Afganistanin alueista, joissa taisteltiin eniten vuoden 2016 alkupuolella.²⁷⁴ Strategisesti tärkeä piirikunta, jonka läpi kulkee Herat-Kandahar-valtatie, on ollut Heratin levottomin ja heikoimmin viranomaisten hallinnassa oleva alue jo useamman vuoden ajan.²⁷⁵ Zirkuhin laaksossa Shindandissa kilpailevien Taliban-ryhmittymien väliset laajamittaiset taistelut 7–9.3.2016 aiheuttivat 62 siviiliuhria (43 kuolemaa ja 19 loukkaantumista). Konfliktia pakeni tilapäisesti 1600 perhettä läheisiin kyliin ja Heratin kaupungin ympäristöön. Taisteluja seuranneet armeijan puhdistusoperaatiot alueella aiheuttivat vielä 37 uutta siviiliuhria (11 kuolemaa ja 26 loukkaantumista).²⁷⁶ Kilpailevien Taliban-ryhmittymien välisiä taisteluja käytiin Shindandin lisäksi myös Pashtun Zarghunissa.²⁷⁷ Heratin maakunnassa lisäksi taisteluissa räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat merkittävän määrän siviiliuhreja.²⁷⁸ Siviiliuhrien määrästä ei ole saatavissa maakuntakohtaisia tilastoja, mutta arviolta ainakin puolet Länsi-Afganistanin uhreista aiheutui Heratissa.²⁷⁹

Heratista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 1929 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 873 lähti Golranista, 640 Shindandista, 276 Koshk-i-Kohnasta ja 140 Koshkista.²⁸⁰ Long War Journalin mukaan viranomaiset ja Taliban ovat kiistelleet Ghoryanin ja Shindandin piirikuntien hallinnasta.²⁸¹ Heinäkuussa 2016 Talibanin arvioitiin hallitsevan useimpia kyliä Shindandin, Adraskanin, Golranin, Koshk-i-Kohnan ja Farsin piirikunnissa. Talibanin toiminta on lisääntynyt myös Kohsanin piirikunnassa.²⁸²

²⁶⁸ UN OCHA 2017

²⁶⁹ LWJ 2016

²⁷⁰ AAN 11.1.2017

²⁷¹ Landinfo 15.12.2016

²⁷² AAN 11.1.2017

²⁷³ EASO 2016

²⁷⁴ UNAMA 07/2016

²⁷⁵ Landinfo 15.12.2016

²⁷⁶ UNAMA 07/2016

²⁷⁷ AAN 11.1.2017

²⁷⁸ UNAMA 07/2016

²⁷⁹ Landinfo 15.12.2016

²⁸⁰ UN OCHA 2017

²⁸¹ LWJ 2016

²⁸² AAN 11.1.2017

3.8.3. Badghis

EASO:n tilastoinnin perusteella Badghisin Ghormachissa²⁸³, Qadisissa ja Morghabissa esiintyi jonkin verran turvallisuusselkkauksia aikavälillä 1.9.2015 – 31.5.2016.²⁸⁴ Taisteluisia räjähtämättä jääneet miinat aiheuttivat Badghisissa merkittävän määrän siviiliuhreja vuoden 2016 alkupuolella.²⁸⁵

Badghisista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 13.045 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 6253 lähti Abkamarista, 1950 Muqurista, 1550 Qadisista, 1281 Balamorghabista, 1055 Jawandista ja 394 Ghormachista.²⁸⁶ Long War Journalin mukaan Taliban hallitsee Jawandia ja kiistelee viranomaisten kanssa vallasta Balamorghabissa ja Ghormachissa.²⁸⁷ Taliban valtasi Ghormachin piirikunnan hallinnollisen keskuksen lokakuussa 2016, mutta valtiolliset turvallisuusjoukot saivat keskuksen pian takaisin hallintaansa.²⁸⁸ Ghormach on jo vuosien ajan ollut Talibanin vahvaa tukialuetta.²⁸⁹

3.8.4. Ghor

EASO:n tilastojen turvallisuusvälikohtausten määrä on alhainen Ghorissa.²⁹⁰ Ghorista joutui 26.12.2016 mennessä siirtymään maan sisäisesti 8958 ihmistä konfliktin takia. Paenneista 3876 lähti Shahrakista, 1663 Chaghcharanista, 1134 Tolakista, 756 Pasabandista, 722 Dolaynasta ja 360 Taywarasta.²⁹¹ Long War Journalin mukaan Taliban ja viranomaiset ovat kiistelleet Tolakin hallinnasta ja Taliban hallitsee Charsadaa.²⁹²

Ghorissa turvallisuustilanne on epävakaata aseiden yleisyyden sekä asukkaita kiristävien ja huumekauppaa tekevien sotaherrojen takia. Epäviralliset asejoukot ovat maakunnassa valtiollisia turvallisuusjoukkoja selvästi vahvemmin miehittäneitä.²⁹³

4. Maan sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä

Afganistanissa maan sisäisesti siirtymään joutuneiden kokonaismäärä nousi vuoden 2016 alkupuolella 1,2 miljoonaan, joista osa eli pitkittyneessä sisäisen siirtolaisuuden tilanteessa.²⁹⁴ YK arvioi sisäisesti siirtymään joutuneiden kokonaismäärän olevan vuoden 2016 lopussa 1,6 miljoonaa.²⁹⁵ Sisäisesti siirtymään joutuneiden määrä oli vuonna 2016 korkeimmillaan YK:n tilastoinnin mukaan. Sisäisen siirtolaisuuden kasvun on arvioitu liittyvän konfliktiin luonteen muuttumiseen kansainvälisten joukkojen vähennettyä huomattavasti läsnäoloaan Afganistanissa vuoden 2014 loppuun mennessä, mistä lähtien kapinalliset ovat siirtyneet räjähdyskujien ja kohdistettujen murhien sijaan tekemään yhä enemmän suoraa maahyökkäystä. Maataisteluista on tullut suurin siviiliuhrien sekä sisäisesti siirtymään joutumisen aiheuttaja.²⁹⁶

²⁸³ Ghormachin tai sen osien kuuluminen Badghisiin on kiistanalaista, ja osa lähteistä katsoo Ghormachin olevan osa Faryabin maakuntaa.

²⁸⁴ EASO 2016

²⁸⁵ UNAMA 07/2016

²⁸⁶ UN OCHA 2017

²⁸⁷ LWJ 2016

²⁸⁸ UNGA 13.12.2016

²⁸⁹ AAN 26.12.2012

²⁹⁰ EASO 2016

²⁹¹ UN OCHA 2017

²⁹² LWJ 2016

²⁹³ AAN 23.11.2016

²⁹⁴ UNAMA 07/2016

²⁹⁵ UNGA 13.12.2016

²⁹⁶ UN OCHA 2016, AAN 28.12.2016, UNAMA 07/2016

Yli puoli miljoonaa (yli 580.000) afganistanilaista joutui siirtymään maan sisäisesti konfliktin seurauksena vuoden 2016 alusta joulukuun puoliväliin mennessä. Pahin kuukausi oli lokakuu, jonka aikana yli kolmasosa (213.000) vuoden aikana tilastoiduista maan sisäisistä siirtolaisista joutui lähtemään pois kotialueeltaan. Lokakuussa 2016 Taliban hyökkäsi samanaikaisesti useaan maakunnan pääkaupunkiin: Kunduziin koillisessa, Farahiin lännessä, Faryabin Maimanaan pohjoisessa ja Helmandin Lashkargahiin etelässä. Sisäisiä siirtolaisia lähti konfliktin takia liikkeelle kaikista maakunnista Bamiyania, Panjshiria ja Kabulia lukuun ottamatta. Eniten sisäisesti siirtymään joutuneita lähti Kunduzista, Uruzganista, Farahista ja Helmandista.²⁹⁷

4.1. Maan sisäinen siirtymään joutuminen alueittain

4.1.1. Koillis-Afganistan

Eniten sisäisiä pakolaisia (yli 198.000) lähti Koillis-Afganistanista (Badakhshan, Takhar, Kunduz, Baghlan), joista lähes puolet (93.500) lokakuun aikana. Myös tammikuussa (30.000) ja heinäkuussa (21.000) sisäinen siirtyminen oli korkealla tasolla. Kolme neljäsosaa oli lähtöisin Kunduzin maakunnasta: 116.000 Kunduzin piirikunnasta ja yli 25.000 Dasht-i-Archin piirikunnasta. Suurin osa pakeni maakunnan ja piirikunnan sisällä Kunduzin kaupunkiin (yli 61.000). Yli 51.000 pakeni puolestaan Taloqanin kaupunkiin Takharissa ja yli 25.000 Pul-i-Khumrin kaupunkiin Baghlanissa.²⁹⁸

4.1.2. Etelä-Afganistan

Toiseksi eniten sisäisiä pakolaisia (yli 164.000) lähti Etelä-Afganistanista (Kandahar, Uruzgan, Zabul, Helmand, Nimruz). Sisäisesti siirtymään joutuneet olivat pääasiassa lähtöisin Helmandista ja Uruzganista. Sisäisesti siirtymään joutuminen oli jatkuva läpi vuoden, mutta korkeimmillaan elokuussa (36.000) ja syyskuussa (37.000), mutta myös maaliskuussa (yli 22.000) ja lokakuussa (yli 20.000) luvut olivat korkeat. Kesäkuussa luvut olivat matalimmillaan mahdollisesti ramadan-paastokuukauden takia. Yli neljäsosa (46.000) oli lähtöisin Tirin Kotin piirikunnasta Uruzganissa, mistä yleisimmin (22.000) paettiin Dandin piirikuntaan Kandaharissa. Lisäksi lähes 30.000 joutui siirtymään sisäisesti Nad Alin piirikunnasta Helmandissa. Heistä 17.000 siirtyi Helmandin pääkaupunkiin Lashkargahiin.²⁹⁹

4.1.3. Länsi-Afganistan

Kolmanneksi eniten sisäisiä pakolaisia (90.000) lähti Länsi-Afganistanista (Farah, Herat, Ghor ja Badghis). Enemmistö heistä (56.000) pakeni lokakuun 2016 aikana. Sisäisesti siirtymään joutuneista yli puolet (51.000) olivat lähtöisin Farahin piirikunnasta. Enemmistö pakeni Farahin piirikunnan sisällä, minkä lisäksi noin 11.000 siirtyi Heratin kaupunkiin.³⁰⁰

²⁹⁷ UN OCHA 2016, AAN 28.12.2016

²⁹⁸ UN OCHA 2016, AAN 28.12.2016

²⁹⁹ UN OCHA 2016, AAN 28.12.2016

³⁰⁰ UN OCHA 2016, AAN 28.12.2016

LÄHTEET

Afghanistan Analysts Network (AAN). Afghanistan's National Unity Government Rift (1): Crisis Averted (for Now), Back to Appointing Commissions. 6.9.2016. Osoitteessa (16.1.2016): <https://www.afghanistan-analysts.org/afghanistans-national-unity-government-rift-1-crisis-averted-for-now-back-to-appointing-commissions/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). A Taleban Foothold in the North: Faryab Fighting up after Transition. 26.11.2012. Osoitteessa (14.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/a-taleban-foothold-in-the-north-faryab-fighting-up-after-transition/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Carnage in Ghor: Was Islamic State the Perpetrator or Was It Falsely Accused. 23.11.2016. Osoitteessa (16.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/carnage-in-ghor-was-islamic-state-the-perpetrator-or-was-it-falsely-accused/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Caught up in Regional Tensions? The Mass Return of Afghan Refugees from Pakistan. 22.12.2016. Osoitteessa (13.1.2016): <https://www.afghanistan-analysts.org/caught-up-in-regional-tensions-the-mass-return-of-afghan-refugees-from-pakistan/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Fire in the Pashai Hills: A Two-District Case Study from Kapisa. 6.4.2015. Osoitteessa (16.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/fire-in-the-pashai-hills-a-two-district-case-study-from-kapisa/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). How to Replace a Bad ALP Commander: in Shajoy, Success and Now Calamity. 21.9.2016. Osoitteessa (14.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/how-to-replace-a-bad-alp-commander-in-shajoy-success-and-now-calamity/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Over Half a Million Afghans Flee Conflict in 2016: A Look at the IDP Statistics. 28.12.2016. Osoitteessa (5.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/over-half-a-million-afghans-flee-conflict-in-2016-a-look-at-the-idp-statistics/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Peace with Hekmatyar: What Does It Mean for Battlefield and Politics? 29.9.2016. Osoitteessa (9.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/peace-with-hekmatyar-what-does-it-mean-for-battlefield-and-politics/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Security Forces Spread Thin: An Update from Contested Faryab Province. 11.6.2014. Osoitteessa (14.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/security-forces-spread-thin-an-update-from-contested-faryab-province/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Taleban in Transition: How Mansur's Death and Haibatullah's Ascension May Affect the War (And Peace). 27.5.2016. Osoitteessa (16.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/taleban-in-transition-how-mansurs-death-and-hibitullahs-ascension-may-affect-the-war-and-peace/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). The Non-Pashtun Taleban of the North: A Case Study from Badakhshan. 3.1.2017. Osoitteessa (9.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/the-non-pashtun-taleban-of-the-north-a-case-study-from-badakhshan/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). The Taleban Assault on Kunduz City: Déjà vu, But Why? 12.10.2016. Osoitteessa (9.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/the-taleban-assault-on-kunduz-city-deja-vu-but-why/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). Update on Afghanistan's Electoral Process: Electoral Deadlock Broken - For Now. 18.12.2016. Osoitteessa (13.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/update-on-afghanistans-electoral-process-electoral-deadlock-broken-for-now/>.

Afghanistan Analysts Network (AAN). With an Active Cell in Kabul, ISKP Tries to Bring Sectarianism to the Afghan War. 19.10.2016. Osoitteessa (9.1.2017): <https://www.afghanistan-analysts.org/with-an-active-cell-in-kabul-iskp-tries-to-bring-sectarianism-to-the-afghan-war/>.

European Asylum Support Office (EASO). EASO Country of Origin Information Report. Afghanistan Security Situation, marraskuu 2016. Osoitteessa (5.1.2016): <https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan%20security%20report.pdf>.

Human Rights Watch (HRW). Afghanistan: Shia Bombing Spotlights Need to Protect. 21.11.2016. Osoitteessa (16.1.2017): <https://www.hrw.org/news/2016/11/21/afghanistan-shia-bombing-spotlights-need-protect>.

Human Rights Watch (HRW). Education on the Front Lines: Military Use of Schools in Afghanistan's Baghlan Province. 17.8.2016. Osoitteessa (13.1.2017): <https://www.hrw.org/report/2016/08/17/education-front-lines/military-use-schools-afghanistans-baghlan-province>.

Human Rights Watch (HRW). World Report 2017: Afghanistan. Osoitteessa (13.1.2017): <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/afghanistan>.

Institute for the Study of War (ISW). Afghanistan Partial Threat Assessment. 23.11.2016. Osoitteessa (5.1.2017): <http://www.understandingwar.org/backgrounder/afghanistan-partial-threat-assessment-november-22-2016>.

International Crisis Group (ICG). The Economic Disaster behind Afghanistan's Mounting Human Crisis. 3.10.2016. Osoitteessa (13.1.2017): http://www.ecoi.net/local_link/330788/458526_en.html.

Landinfo. Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Ghazni. 8.11.2016. Osoitteessa (13.1.2017): http://www.landinfo.no/asset/3486/1/3486_1.pdf.

Landinfo. Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Herat. 15.12.2016. Osoitteessa (13.1.2017): http://www.landinfo.no/asset/3478/1/3478_1.pdf.

Landinfo. Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Laghman. 25.10.2016. Osoitteessa (11.1.2017): http://www.ecoi.net/file_upload/1788_1481628246_5.pdf.

Landinfo. Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Logar. 22.12.2016. Osoitteessa (13.1.2017): http://www.landinfo.no/asset/3481/1/3481_1.pdf.

Landinfo. Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Helmand. 11.11.2016. Osoitteessa (5.1.2017): http://landinfo.no/asset/3463/1/3463_1.pdf.

Landinfo. Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Kabul. 25.11.2016. Osoitteessa (13.1.2017): http://www.ecoi.net/file_upload/1788_1481628625_9.pdf.

Landinfo. Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Kunar. 19.10.2016. Osoitteessa (9.1.2017): http://landinfo.no/asset/3445/1/3445_1.pdf.

Landinfo. Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Nangarhar. 13.10.2016. Osoitteessa (11.1.2017): http://www.ecoi.net/file_upload/1788_1481627126_2.pdf.

Landinfo. Temanotat Afghanistan: Taliban - organisasjon, kommunikasjon og sanksjoner (del 1). 16.6.2016. Osoitteessa (16.1.2017): http://www.landinfo.no/asset/3367/1/3367_1.pdf.

Long War Journal (LWJ). Map of Taliban Controlled and Contested Districts in Afghanistan. 24.10.2016. Osoitteessa (5.1.2017): <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=10Qz0dzwDWpj6bkfyWN6goLhaaU>.

Pajhwok. Nimroz's Khashrod District on the Verge of Collapse. 7.9.2016. Osoitteessa (16.1.2017): <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/07/nimroz%E2%80%99s-khashrod-district-verge-collapse>.

Radio Free Europe Radio Liberty (RFE/RL). U.S. To Send Troops To Afghanistan's Helmand Province. 8.1.2017. Osoitteessa (10.1.2017): <http://www.rferl.org/a/afghanistan-us-troops-to-deploy-helmand/28219906.html>.

Reuters. Afghanistan Blast outside Mosque Kills 14, Wounds 24 in Minority Attack. 12.10.2016. Osoitteessa (16.1.2017): <http://www.reuters.com/article/us-afghanistan-blast-idUSKCN12C1G4>.

Rubin, B. & Rudeforth, C. Enhancing Access to Education: Challenges and Opportunities in Afghanistan. 26.5.2016. New York: Center on International Cooperation, New York University. Osoitteessa (13.1.2017): http://cic.nyu.edu/sites/default/files/enhancing_access_education_may23_final.pdf.

Tolo News. Kandahar-Uruzgan Highway Reopened after 40 Days. 16.11.2016. Osoitteessa (5.1.2017): <http://www.tolonews.com/afghanistan/27797-kandahar-uruzgan-highway-re-opened-after-40-days>.

Tolo News. Over 30% of Districts under Serious Threat: IDLG. 31.7.2016. Osoitteessa (14.1.2017): <http://www.tolonews.com/afghanistan/over-30-districts-under-serious-threat-idlg>.

Ulkopoliittinen instituutti (UPI), Olli Ruohomäki. Briefing Paper: Afghanistan's Uncertain Future: Fragmented Realities and Geopolitical Fault Lines. 11.10.2016. Osoitteessa (16.1.2017): http://www.fiia.fi/en/publication/621/afghanistan_s_uncertain_future/.

Ulkopoliittinen instituutti (UPI). Summary of the Seminar - Afghanistan's Uncertain Future: Fragmented Realities and Geopolitical Fault Lines. 30.11.2016. Osoitteessa (16.1.2017): http://www.fiia.fi/en/event/864/afghanistan_s_uncertain_future_fragmented_realities_and_geopolitical_fault_lines/.

United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA). Afghanistan, Midyear Report 2016. Protection of Civilians in Armed Conflict. Heinäkuu 2016. Osoitteessa (5.1.2017): https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2016_final_rev.1-9sept.pdf.

United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA). Press Release: UN Chief in Afghanistan Renews Calls for Parties to Protect Civilians - UNAMA Releases Civilian Casualty Data for Third Quarter 2016. 19.10.2016. Osoitteessa (3.1.2017):

http://unama.unmissions.org/sites/default/files/19_october_2016_-_un_chief_in_afghanistan_renews_call_for_parties_to_protect_civilians_english.pdf.

United Nations General Assembly (UNGA). The Situation in Afghanistan and its Implications for International Peace and Security. 13.12.2016. Osoitteessa (5.1.2017):
http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1482399597_n1641392.pdf.

United Nations General Assembly (UNGA). The Situation in Afghanistan and its Implications for International Peace and Security. 7.9.2016. Osoitteessa (10.1.2017):
<http://unama.unmissions.org/sites/default/files/sg-report-7sept2016.pdf>.

United Nations General Assembly (UNGA). The Situation in Afghanistan and its Implications for International Peace and Security. 10.6.2016. Osoitteessa (5.1.2017):
<http://unama.unmissions.org/sites/default/files/n1616020.pdf>.

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA). Afghanistan: Conflict Induced Displacements (as of 08 January 2017). Actual Displacements between 1 January 2016 and 26 December 2016. Osoitteessa (10.1.2017):
<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps>.

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA). Afghanistan: Conflict Induced Displacements (as of 26 December 2016). Actual Displacements between 1 January 2016 and 12 December 2016. Osoitteessa (5.1.2017):
http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/afg_idp_situation_dashboard_20161226.pdf.

United States Department of Defence (USDOD). Enhancing Security and Stability in Afghanistan. Joulukuu 2016. Osoitteessa (9.1.2017):
<https://www.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/Afghanistan-1225-Report-December-2016.pdf>.

United States Institute of Peace (USIP), Casey Garrett Johnson. Special Report: The Rise and Stall of the Islamic State in Afghanistan. 3.11.2016. Osoitteessa (14.1.2017):
<http://www.usip.org/publications/2016/11/03/the-rise-and-stall-of-the-islamic-state-in-afghanistan>.